Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Азия Даму Банкі арасындағы "Тағам өнімдерін тұрақты фортификациялау" жобасын іске асыру үшін грант беру туралы келісім-хатқа қол қою туралы

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2005 жылғы 18 ақпандағы N 150 Қаулысы

Қазақстан Республикасының Үкіметі **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Қоса беріліп отырған Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Азия Даму Банкі арасындағы "Тағам өнімдерін тұрақты фортификациялау" жобасын іске асыру үшін грант беру туралы келісім-хаттың (бұдан әрі - Келісім-хат) жобасы мақұлдансын.

2. Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрі Ерболат Асқарбекұлы Досаевқа Қазақстан Республикасы Үкіметінің атынан қағидаттық сипаты жоқ өзгерістер мен толықтырулар енгізуге рұқсат бере отырып, Келісім-хатқа қол қоюға өкілеттік берілсін.

3. Осы қаулы қол қойылған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі

АЗИЯ ДАМУ БАНКІ

2004 жылғы 14 желтоқсан

Арман Дунаев мырзаға
Министр, АДБ Басқарушысы
Қаржы министрлігі
Жеңіс даңғылы, 33
Астана, Қазақстан, 473000

Құрметті Дунаев мырза,

Қатысты: Жапония Кедейлікті азайту жөніндегі қоры (ЖКАҚ) -Тағам өнімдерін тұрақты фортификациялау (N 9052 ЖКАҚ гранты)

1. Біз Азия Даму Банкі (АДБ) 2004 жылғы 22 шілдеде Қазақстан Республикасының, Қырғызстан Республикасының, Монғолия, Тәжікстан Республикасының және Өзбекстан Республикасының (барлығы бірге - қатысушы елдер деп аталады) үкіметтеріне жәрдемдесу үшін Азық-түлікті фортификациялауды қолдау жобасына 2000000 (екі миллион) АҚШ доллары бағамынан аспайтын мөлшерде ЖКАҚ (ЖКАҚ көмегі) желісі бойынша грант (ЖКАҚ Гранты) беру туралы шешімді бекіткенін қуанышпен хабарлаймыз.

2. ЖКАҚ Гранты жөніндегі Есепте көрсетілгенін (осы құжатқа 1-қосымша),

Қазақстан бойынша іс-шараларға жауапты Атқарушы Агенттік (АА) Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі болады (ДСМ). Үйлестіру және басқару жөніндегі өңірлік офис (ҮБӨО) Алматы қаласында орналасатын болады. ҮБӨО-да ЖКАҚ гранты қаражаты есебінен АДБ жалдаған өңірлік үйлестіруші, қаржы жөніндегі маман және әкімші жұмыс істейтін болады. ҮБӨО ЖКАҚ Гранты жөніндегі Есепке 3-қосымшаның 3-параграфында көрсетілгеніндей, АДБ тікелей қадағалау жөніндегі жобаны үйлестіру жөніндегі орталық орган ретінде жұмыс істейді, сондай-ақ АДБ мен Қатысушы елдер үкіметтері уағдаласуы мүмкін басқа да міндеттерді орындайтын болады. Қазақ Тағамтану академиясы (ҚТА) АДБ мен ҮБӨО-дің техникалық консультанты болады және ЖКАҚ Грантына қатысатын басқа да елдердің тағамтану институтымен ақпарат алмасуына ықпал ететін болады.

3. Қазақстан Республикасының Үкіметі (бұдан әрі - Үкімет) ЖКАҚ Грантының қаражаты есебінен қаржыландырылатын жобаның тиісінше жүзеге асырылуына және нәтижелілігіне күш салады және осы жобаның іске асырылуына: (і) ЖКАҚ Гранты жөніндегі Есепте; (іі) АДБ мен Үкімет арасында келісілетін нақты Елдік Инвестициялық Жоспарда (ЕИЖ); (ііі) осы құжатқа 2-қосымшада белгіленген және ЕИЖ-да айтылған нақты төлемдер шарттарында; (iv) осы құжатқа 3-қосымшада айтылған келісімдерде және төменде келтірілген ережелерде айтылған уағдаластықтарға сәйкес тартылған министрліктер мен ведомстволар ықпал ететін болады.

4. АДБ Жапония Үкіметі мен АДБ арасындағы келісімге, ЖКАҚ Гранты жөніндегі Есепке және төменде айтылған ережелерге сәйкес ЖКАҚ-тың көмегімен басқаратын болады.

5. Үкімет ЖКАҚ Гранты қаражаты есебінен қаржыландырылатын жобаны жүзеге асыру үшін ЖКАҚ көмегі ЖКАҚ қаражаты шеңберінде ұсынылатын қаражатқа қосымша қажетті талап етілетін қаражатты, үй-жайларды, қызметтерді, жабдықтар мен басқа да ресурстарды (*ыңғайласпа ресурстар* ретіндегі) уақтылы бөледі. Ыңғайласпа ресурстар ЕИЖ-ге сәйкес бөлінуі тиіс. ЕИЖ-ді АДБ мен Үкімет грант бойынша төлемге дейін келіседі және бекітеді. ЕИЖ-ге АДБ-ның алдын ала келісімінсіз ешқандай толықтыру енгізуге болмайды.

6. Егер АДБ-мен жасалған келісімде өзгеше көзделмесе, Үкімет ЕИЖ-де белгіленген шығыстарды қаржыландыру үшін ЖКАҚ қаражатын пайдалануы тиіс.

7. Егер АДБ-мен жасалған келісімде өзгеше көзделмесе, Үкімет ЖКАҚ Гранты есебінен қаржыландырылатын жобаның мұқтаждары үшін ғана ЖКАҚ қаражатынан төленетін барлық тауарларды, қызметтер мен басқа да шығыстар түрлерін пайдалануы тиіс.

8. (а) ЖКАҚ көмегі қаражатынан төленетін кез келген тауарлар мен қызметтерді (консультанттардың қызметінен басқа) жеткізу "Азия Даму Банкінің кредиттері шеңберінде жеткізу жөніндегі басшылыққа" (1999 жылғы ақпан, кейін енгізілген

толықтыруларымен) сәйкес жүзеге асырылуы тиіс. АДБ мен ДСМ арасындағы келісім бойынша жекелеген материалдар мен жабдықтарды жеткізуді ҮБӨО үйлестіретін болады. Осылайша барлық қатысушы елдер үшін жабдықтар мен материалдарды жеткізу барлық елдердің мұқтаждарын жабу үшін жүзеге асырылатын болады: алайда жеткізілімдер жекелеген келісім-шарттар мен тауарлардың үлгілері бойынша жүргізілетін болады. Ұсыныстар тендерін АДБ-ның жәрдемімен ҮБӨО жүргізеді. Тендердің жеңімпазын жариялағаннан кейін ДСМ онымен тиісті тауарларды жеткізуге келісім-шарт жасасатын болады.

(b) ЖКАҚ Гранты қаражатынан төленетін барлық қызметтер үшін консультанттарды жалдау "Азия Даму Банкінің және оның қарыз алушыларының консультанттарды жалдауы жөніндегі басшылықтың" (2004 жылғы сәуір, кейін енгізілген толықтыруларымен) ережелеріне және жергілікті консультанттарды жалдау кезінде АДБ үшін қолайлы өзге де талаптарға сәйкес жүзеге асырылуы тиіс. Консультанттарға міндеттер мен талаптар ЖКАҚ Есебіне 3-қосымшаның 5-параграфында жазылған.

9. ЖКАҚ көмегі қаражатынан мемлекеттік ұйымдар (яғни орталық, жергілікті басқару органдары мен мемлекеттік институттар) ешқандай жергілікті салықтар мен алымдар төлемейді.

10. Үкімет ЖКАҚ Гранты есебінен қаржыландырылатын жобада көрсетілген қаражаттың пайдаланылуын көрсету мақсатында ЖКАҚ қаражатынан төленетін тауарларға, қызметтер мен өзге де шығыстар құжаттарына және оны жүзеге асыру прогресіне (көрсетілген шығындарды қоса алғанда) қатысты тиісінше бухгалтерлік есептер мен есептіліктерді жүзеге асырады немесе жүзеге асыруға шаралар қабылдайды.

11. (a) Үкімет (i) ЖКАҚ Гранты бойынша жекелеген шоттарды жүргізеді немесе жүргізуге шаралар қабылдайды; (ii) тиісінше кезекті қолданылатын аудиторлық нормаларға сәйкес осы есеп шоттар мен тиісті қаржылық есептерді жыл сайын аудиторлық тексеруді ұйымдастырады; тексерулерді біліктілігі, тәжірибесі және қойылған міндеттері АДБ үшін қолайлы болып табылатын тәуелсіз аудиторлар жүзеге асыруы тиіс; (iii) АДБ мүмкіндікке қарай, бірақ ешбір жағдайда әрбір тиісті қаржылық жыл аяқталысымен 6 айдан кешіктірмей, осындай аудиторлық есептер мен қаржылық есептердің, сондай-ақ оларға қатысты аудиторлық есептердің (ЖКАҚ қаражатының пайдаланылуын аудиторлардың бағалауын, сондай-ақ аванс шоты үшін қолданылатын рәсімдерді және ЖКАҚ Грантын жүзеге асыру кезінде келтірілген шығындар туралы есепті қоса алғанда) расталған көшірмелерін ұсынады, барлық құжаттама ағылшын тілінде берілуі тиіс және (iv) АДБ осындай есептер туралы өзге де ақпаратты, қаржылық есептілікті және АДБ-нің бір жолғы сұранымы бойынша аудиторлық ақпаратты ұсынады.

(b) Үкімет АДБ-ға оның сұранымы бойынша тиісті аудиторлармен ЖКАҚ Гранты

жөніндегі қаржылық есептілікті дүркіндік талқылауға мүмкіндік береді, ұйымдастырады және АДБ-ның сұрауы бойынша осындай талқылауларға қатысу үшін мұндай аудиторлардың өкілін шақырады; бұл ретте осыған ұқсас кез келген талқылаулар, егер келісімде өзгеше көзделмесе, Үкіметтің уәкілетті өкілінің қатысуымен ғана жүргізілетін болады.

12. Үкімет АДБ өкілдеріне ЖКАҚ Грантын, тауарларды, қызметтерді және оған қатысты өзге де жазбалар мен құжаттарды тексеруді жүзеге асыруға мүмкіндік береді.

13. (a) ЖКАҚ қаражатының бастапқы төлемін АДБ осы Келісім-Хатты Үкімет растағаннан кейін ғана жүргізеді. ЖКАҚ қаражаты, егер АДБ мейлінше кейінгі күнді бекіткен болса, АДБ 2006 жылғы 31 қазаннан, яғни күтілетін Жобаны аяқтаған күннен кейін төлемейді.

(b) Үкімет ЖКАҚ Грантынан ЖКАҚ қаражатын төлеуді ұйымдастыру үшін мұндай өтінімдердің қол қою үшін өкілеттіліктерін және мұндай өтімдердің жеткіліктілігін растауға қаражат жұмсау жөніндегі өтінімдерге арналған осы құжатқа 2-қосымшада көрсетілгеніндей АДБ-ға қолайлы рәсімдердің және Үкімет пен АДБ қабылдаған өзге де нақты рәсімдердің қамтамасыз етілуін қадағалайды немесе қамтамасыз етуге шаралар қабылдайды.

(c) Үкімет осы құжаттың 2-қосымшада жазылған ережелерге сәйкес аванс шотын ашады.

(d) Шығындар бойынша есептілік рәсімдері (ШЕР) осы құжаттың 2-Қосымшасында жазылған шарттарға сәйкес ЖКАҚ Гранты бойынша қолайлы шығындарды өтеу үшін және аванс шотында жүргізілген аванс төлемдерін өтеу үшін пайдаланылуы мүмкін.

14. (a) Үкімет АДБ (i) ЖКАҚ қаражатын пайдалануға; (ii) тауарларға, қызметтерге және қаржыландыру көзі ЖКАҚ қаражаты болып табылатын басқа да шығыс түрлеріне ; (iii) ЖКАҚ Грантына және (iv) ЖКАҚ көмегінің мақсаттарына байланысты кез келген басқа да мәселелерге қатысты талап етуге негіз болатын барлық есептер мен ақпараттарды АДБ-ға береді немесе беруге шаралар қабылдайды.

(b) Жоғарыда айтылған ережелерді шығынсыз қолдану үшін Үкімет ЖКАҚ Грантының орындалу барысы туралы тоқсан сайынғы және аралық есептерді АДБ-ға береді немесе беруге шаралар қабылдайды. Бұл есептер есептіліктің нысанына, мазмұны мен мерзіміне АДБ белгілеген талаптар ескеріле отырып беріледі.

(c) ЖКАҚ Грантының нақты аяқталған күнінен бастап 3 ай ішінде Үкімет ЖКАҚ көмегі міндеттерінің орындалуы туралы АДБ белгілеген нысан мен мазмұн бойынша есеп дайындайды және АДБ-ға береді.

15. ЖКАҚ Грантын уақтылы және тиімді қамтамасыз ету мақсатында Үкімет АДБ-мен ынтымақтасады және осы мақсаттарда өздерінің шенеуніктері, агенттері мен өкілдері үшін тиісті өкімдер береді.

16. Үкімет пен АДБ тараптардың кез келгенінің өтініші бойынша ЖКАҚ Гранты жөнінде пікір алмасады және консультанттар дайындаған есептер мәселелері бойынша

және осы есептерде көрсетілген ұсыныстардың орындалуы бойынша кеңес алатын болады.

17. АДБ консультанттар дайындаған есептердің АДБ сәйкес деп санаған кез келгенін пайдалана алады, бұл есептер, егер Үкімет пен АДБ арасындағы келісімдерде өзгеше көзделмесе, халыққа жариялануы да мүмкін.

18. Үкімет ДСМ-да Елдік Жобалық Офисті (ЕЖО) және Грантты бақылау үшін басқарушы комитетті құруды қамтамасыз етеді. ЕЖО-ның құрамында конкурстық негізде жалданған елдік жобалық үйлестіруші, қаржы жөніндегі маман және әкімші-көмекші болуы тиіс. Басқару комитетінің құрамында ЖКАҚ Есебіне 3-Қосымшаның 4-параграфында көрсетілген өкілдер болуы тиіс.

19. Үкімет кез келген уақытта ел үшін бөлінетін көмектің бөлігін тоқтату туралы АДБ-ға жазбаша өтініш жасай алады; бұл ретте егер Үкіметтің ыңғайласпа ресурстары көзделетін ЖКАҚ Грантының бөлігінде ҮБӨО міндеттемелері күшіне енген болса, онда ЖКАҚ көмегі тең түрде жалғаса береді және егер Үкімет пен АДБ арасындағы келісімдерде өзгеше көзделмесе, Үкіметтің міндеттемелері орындалатын болады.

20. (a) АДБ кез келген уақытта, АДБ-ның пікірі бойынша ЖКАҚ Грантын табысты жүзеге асыруға кедергі болатын немесе оның мақсаттарына жетуіне немесе орындалуына бөгет жасайтын кез келген жағдайлар туындағанда осы Келісім-Хаттың мерзімдері мен шарттарына сәйкес ЖКАҚ көмегін тоқтата тұрады немесе Үкіметпен кеңескеннен кейін толық немесе ішінара тоқтата алады.

(b) Егер АДБ (i) Үкіметпен кеңескеннен кейін ЖКАҚ Грантының мақсаттары үшін ЖКАҚ көмегі қаражатының бөлігі қажет болмағанын немесе (ii) кесірлі немесе алдамшы әрекеттерді Үкіметтің, ДСМ өкілдері немесе ЖКАҚ Грантын жүзеге асыру барысында немесе сатып алуға немесе консультациялық қызметтерге қатысты немесе ЖКАҚ Гранты үшін тиісті келісім-шартты орындау кезінде өзге бенефициар жасағанын және Үкімет ахуалды дұрыстау үшін АДБ үшін қолайлы уақтылы әрі барабар әрекеттер қолданбағанын немесе (iii) ЖКАҚ көмегі қаражатынан қаржыландырылатын келісім-шарттардың кез келгені бойынша жеткізу осы құжаттың 2-қосымшасында немесе ЕИЖ-ды қоса алғанда осы Келісім-Хатта белгіленген және оған қатысты рәсімдерге сәйкес келмейтінін анықтаса, АДБ Үкіметтің ЖКАҚ көмегі қаражатын жұмсау құқығын тоқтату туралы Үкіметті хабардар ете алады. АДБ-ның мұндай хабарламасын алысымен тиісті бөлікте ЖКАҚ көмегі тоқтатылуы мүмкін.

21. ЖКАҚ Гранты аяқталысымен АДБ ЖКАҚ қаражаты есебінен алынған кез келген жабдықты Үкімет пен АДБ-ны қанағаттандыратын шарттар мен жағдайларда Үкіметке немесе Үкімет нұсқаған кез келген басқа ведомствоға тапсыра алады.

22. Қорытындылары кедейлікті азайту жөніндегі Үкіметтің іс-қимылдарына ықпал етуі үшін АДБ ЖКАҚ Грантының орындалу нәтижелерін бақылайтын болады.

23. Нақты ақпараттар және грантты игерудің негізгі аспектілері Грантты іске асыру жөніндегі Басшылықта көрсетілетін болады.

24. Аталған Келісім-Хат Үкіметке міндеттемелер, құқықтар мен жауапкершілік жүктейтін бөлікте Үкіметтің көрсетілген міндеттемелері, құқықтары мен жауапкершілігі ЖКАҚ қаражатының ұсынылған бөлігі шегінде ғана қолданылады.

25. Егер аталған ережелер сіз үшін қолайлы болып табылса, төменде көрсетілген жерлерге Үкіметтің атынан осы хаттың екі данасына да қол қойыңыз. Қол қойылған бір данасын АДБ-ға қайтарыңыз.

26. Мен ЖКАҚ Грантын әкімшілендіруге қатысты барлық мәселелер үшін жауап беремін. Осылайша, осы мәселелер жөніндегі барлық хат-хабарды маған жолдауыңызға болады. Рие Хираока ханым, Әлеуметтік секторлар бөлімшесінің аға маманы, Шығыс және Орталық Азия Департаменті, ЖКАҚ Грантын жүзеге асыру жөніндегі жауапты адам болып табылады.

Құрметпен,

____

Роберт Витол

Әлеуметтік секторлар бөлімінің

Директоры

Шығыс және Орталық Азия

Департаменті

Азия Даму Банкі

Расталды:

Қазақстан Республикасы Үкіметінің атынан:

____

Аты: ____________________________

Лауазымы: _______________________

Күні: ___________________________

Қосымша:

Көшірме: Ерболат Досаев мырзаға, Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрі, факс (7-3172) 337-327

Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Азия Даму Банкі арасындағы "Тағам өнімдерін тұрақты фортификациялау" жобасын іске асыру үшін грант беру туралы Келісім-хатқа 1-қосымша

АЗИЯ ДАМУ БАНКІ ЖКАҚ: REG 32143

ГРАНТ ЖӨНІНДЕГІ ЕСЕП

(Кедейлікті Азайту жөніндегі Жапон Қорынан қаржыландырылады) ТАҒАМ ӨНІМДЕРІН ТҰРАҚТЫ ФОРТИФИКАЦИЯЛАУ

МАҚСАТЫНДА
ҚАЗАҚСТАН, ҚЫРҒЫЗСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ, МОНҒОЛИЯ, ТӘЖІКСТАН, ЖӘНЕ ӨЗБЕКСТАН ҮШІН

Маусым 2004

Қысқарған сөздер тізімі

АА - Атқарушы Агенттік
АДБ - Азия Даму Банкі
АӨК - Ана өлімі көрсеткіші
БМСК - Бастапқы медициналық-санитарлық көмек
БӨК - Балалар өлімі көрсеткіші
ЕЖО - Елдік Жобалық Офис
ЖКАҚ - Кедейшілікті төмендету жөніндегі Жапон Қоры
ЙТБ - Йод тапшылығы бұзылулары
ҚҚК - АДБ қызметкерлерінің жобаларды қарастыру жөніндегі комитеті
МДДМ - Мыңжылдықты дамыту Декларациясының Мақсаты
СЭҚ - Санитарлық-эпидемиологиялық қызмет
ТЖЙ - Тұзды жалпыға ортақ йодтау
ТТА - Темір тапшылығы анемиясы
ҮЕҰ - Үкіметтік емес ұйымдар
ҮБЖӨО - Үйлестіру және Басқару жөніндегі Өңірлік Офис
ЮНИСЕФ - БҰҰ Балалар Қоры
Ескерту: Осы баяндамадағы "$" символы АҚШ долларын білдіреді

ЖАПОНИЯ ҚОРЫ (ЖКАҚ) КЕДЕЙЛІКТІ АЗАЙТУ ЖӨНІНДЕГІ

ЖКАҚ гранты бойынша ұсыныс

I. Негізгі деректер	
Ұсынылатын қызмет	Орталық Азия мен Монғолияда азық-түлікті орнықты тағамдарды фортификациялау
Ел	Қазақстан, Қырғыз Республикасы, Монғолия, Тәжікстан және Өзбекстан
Сұралатын грант сомасы	$2,000,000

Өңірлік жоба	иә
Грант тұрпаты	Әлеуетті нығайту

II. Гранттың дамытуға арналған мақсат(тар)ы және жүзеге асырудан күтілетін нәтижелер

Гранттың дамытуға арналған мақсаттары:

Жобаның мақсаты Орталық Азияның аз қамтылған балалары мен аналарындағы йод тапшылығы аурулары (ЙТА) мен темір тапшылықты анемия (ТТА) азайту үшін бір мезгілде: жеткізуді (фортификатталған азық-түліктерді өндіру және бөлу); тұтынуды (халықты хабардар ету және сұраныс жасау); және нормативтік базаны (сапаны бақылау, заңнамалық және нормативтік кесімдерді іске асыру мен саудада көмектесу) арқылы орнықты ортаны нығайту және құру болып табылады. Жобаның ерекше мақсаттары: (i) үй шаруашылығында йодталған тұзды 90% орнықты тұтынуға қол жеткізу және қамтамасыз ету; (ii) ұнды жалпы тұтыну көлемінің үштен бірін аз көлемде орнықты фортификаттауды қамтамасыз ету; (iii) сапалы фортификатталған азық-түлікті өндіру бойынша жекеменшік және қоғамдық секторлардың әлеуетін құру; (iv) Орталық Азия елдері арасында фортификаттау процесін дамыту және сапалы фортификатталған азық-түлікпен қамтамасыз ету үшін нормативтік құқықтық базаны немесе марапаттау модельдерін дамыту; және (v) тұтынушыларды ЙТА мен ТТА-ның алдын алу, сондай-ақ микроэлементтерге бай азық-түліктердің пайдасы туралы хабардар болып табылады.

Жүзеге асырудан күтілетін нәтижелер

(i) Йодталған тұзды пайдаланатын үй шаруашылықтарының санын 90%-ға дейін өсіру

(ii) Әр елде тұрақты жұмыс істейтін және жыл сайын қажетті көлемде калий йодатын алудың орнықты тетіктерін жасау

(iii) Елдер үшін айрықша міндеттерге сәйкес фортификатталған ұнды коммерциялық өндіру көлемін ұлғайту

(iv) Премиксті алу және/немесе өндірудің ұлттық тетіктерін жасау

(v) Әр елде жалпыға бірдей ұнды фортификаттауға көмектесу үшін нормативтік және заңнамалық кесімдер қабылдау; және фортификатталған ұн мен йодталған тұзды трансшекаралық жеткізуді қамтамасыз ететін сауда рәсімдерін жасау.

III. Гранттық қаражат шығыстарының бабы, есеп айырысу сомалары және сметалық қаражаттың пайыздық ара қатынасы

Шығыстар бабы	Грант қаражатының сомасы, $	Шығыстар пайызы
1. Жабдықтар мен шығыс материалдары	414,000	20.7
2. Тренингтер, конференциялар, қоғамдық кампаниялар	549,000	27.5
3. Консультанттардың қызметтері	302,500	15.1
4. Жобаны басқару	225,000	11.2
5. Басқа да шығыстар (үкіметтік емес ұйымдардың (ҮЕҚҰ) жобалары, операциялық зерделеулер, зерттеулер)	427,200	21.4
6. Көлденең шығыстар	82,300	4.1
Жиыны	2,000,000	100.0
Қосымша шығындар	100,000	5.0

ЖКАҚ гранты бойынша ұсыныс

Негіз қалаушы ақпарат

А. Басқа деректер	
Өтініш берілген күн	2003 жылғы 18 қараша
Жоба жөніндегі қызметкер	Рие Хираока, Әлеуметтік секторлар бөлімінің аға маманы
Басқарма, электронды пошта, телефон	Әлеуметтік секторлар басқармасы, Шығыс және Орталық Азия Департаменті, rhiraoka@adb.arq, 632-6815 (жергілікті), 632-5426 (тікелей)
Баяндаманы редакциялауға/карауға рұқсаты бар басқа қызметкерлер	Кэти Виола, cviola@.arq.
Сектор	Әлеуметтік сектор
Тақырыбы	Микроэлемент жетіспеушілікті азайту
АДБ қаржыландыратын ассоциацияланған жобалардың атаулары	Жас балаларды қауымдарда дамыту жөніндегі жоба [1], Денсаулық сақтау секторындағы реформалардың жобасы [2], Денсаулық сақтау секторын дамыту жөніндегі екінші жоба [3] және ана мен баланың денсаулығын сақтау жөніндегі жоба [4]
	Ерболат Досаев мырза Денсаулық сақтау министрі, Қазақстан Тел: (7-3172) 317409 Факс: (7-3172) 337327

Атқарушы Агенттік	Муталип Мамытов мырза Денсаулық сақтау министрі, Қырғыз Республикасы Тел: (996-312) 228697 Факс: (996-312) 660493 П.Ньямдаваа мырза Денсаулық сақтау министрі, Монғолия Тел: (976-11) 320916/451807 Факс: (976-11) 320916 Нусратулла Файзуллаев мырза Денсаулық сақтау министрі, Тәжікстан Тел: (992-372) 211835/211248 Факс: (992-372) 217552 Феруз Назиров мырза Денсаулық сақтау министрі, Өзбекстан Тел: (998-712) 411680 Факс: (998-712) 1441033
Грантты іске асыратын агенттік	Жоғарыда көрсетілгендер

____

[1] 2003.АДБ. Президенттің баяндамасы және Директорлар Кеңесіне Қырғыз Республикасына көпшілік көзқараспен негізделген жас балаларды қауымда дамыту жөніндегі жоба бойынша қарыз беру жөніндегі ұсыныстары. Манила.

[2] 2003.АДБ. Президенттің баяндамасы және Директорлар Кеңесіне Тәжікстанға Денсаулық сақтау секторындағы реформалардың жобасы бойынша қарыз беру жөніндегі ұсыныстары. Манила.

[3] 2003.АДБ. Президенттің баяндамасы және Директорлар Кеңесіне Монғолияға Денсаулық сақтау секторын дамыту жөніндегі екінші жоба бойынша қарыз беру жөніндегі ұсыныстары. Манила.

[4] 2004.АДБ. Президенттің баяндамасы және Директорлар Кеңесіне Өзбекстанға ана мен баланың денсаулығы жобасы бойынша қарыз беру жөніндегі ұсыныстары. Манила.

B. Ұсынылатын гранттық көмекті нақты сипаттау

1. Бақыланатын құраушы/нәтижелердің компоненттерін сипаттау және Жобаны іске асыру жоспары

А компоненті	
Компоненттің атауы	Тұз өнеркәсібінің және ұн өндірісінің әлеуетін нығайту
Құны ($)	286,000
	Бұл компонент фортификанттарды, жабдықтар мен азық-түлікті фортификаттау үшін қажетті құраушыларды сатып алу бойынша тұз өнеркәсібінің және ұн

Компоненттің сипаты	өндірісінің мүмкіндіктерін жасауға бағытталған. Ұн индустриясы, кәсіпорындар мемлекеттік меншіктегі Өзбекстанды қоспағанда, жекеменшік болып табылады. Жоба өндірушілер қауымдастығын құруға әрі нығайтуға және тұз өндірушілерді азық-түлікті сатып алуға және фортификаттау технологиясына үйретуге көмектеседі. Техникалық консультациялық көмек (ТК) жеткізушінің спектрі мен сатып алу шарттарын айқындауды қоса алғанда, ұн өндірушілерді премикстің халықаралық рынокқа шығуға қол жеткізуге ықпал етеді.
Бақыланатын құраушы/нәтижелер	(i) Фортификатталатын тұз бен ұнды өндіруді көбейту (ii) Сатып алу жүйесін құру және оны қатысушы мекемелер мен кәсіпорындардың қолдануы (iii) Сапаны бақылау жүйесін құру және оны өндіріске енгізу
Негізгі іс-шара-ларды іске асыру: Грант бойынша іс-шараларға арналған айлардың саны	24 ай
В компоненті	
Компоненттің атауы	**Үкіметтің әлеуетін нығайту**
Құны ($)	270,000
Компоненттің сипаты	Бұл компонент азық-түлікті фортификат-тау жөніндегі заңнамалық және нормативтік кесімдерді іске асыру бойынша тетіктерді дамытуға және нығайтуға; тұздың сатылуын шекаралық бақылауды қоса алғанда, сапаны мемлекеттік бақылауды жетілдіруге, өңірде фортификатталған азық-түліктің саудасын ықпал етуі тиіс нормативтік базалар мен келісімдерді дамытуда Үкіметтерге көмектесуге бағытталған. Жоба Үкіметтерге заңнамалық және нормативтік кесімдерді дамытуға; оқытуға және тағамды бақылауға жауап беретін санитарлық-эпидемиологиялық қызметтерге (СЭҚ) зертханалық жабдықтарды жеткізуге ТК көрсетеді.
	(i) Үкіметтің заңнамалық және нормативтік кесімдерді әзірлеуі және қабылдауы

Бақыланатын құраушы/нәтижелер	(ii) Стандарттарға сай фортификатталған тұз бен ұнның үлесін көбейту (iii) Тағамдық тұтыну үшін йодталмаған тұздың импортын тоқтату
Негізгі іс-шараларды іске асыру: Грант бойынша іс-шараларға арналған айлардың саны	24 ай

С компоненті	
Компоненттің атауы	**Әлеуметтік жұмылдыру және кедейлікпен күрес**
Құны ($)	815,500
Компоненттің сипаты	Бұл компонент жұртшылықты хабардар етуге және микроэлементтерге бай тұз бен ұнды қолдануға; халықтың аз қамтылған топтары үшін фортификатталған тұз бен ұнның бастамашыл іс-шараларын қолдауға көмектесуге бағытталған. Жоба ақпарат беру жөніндегі компанияларды, әртүрлі деңгейлердегі ақпарат құралдары арқылы оқыту мен коммуникацияны; сондай-ақ азаматтық қоғамның күшімен әлеуметтік жұмылдыру мен маркетингті қолдайтын болады. Іс-шаралар өндірушілер мен сауда агенттерінің йодталған тұздың сапасын бақылауын қамтитын болады. Компонент елдік немесе өңірлік ерекшеліктерді ескере отырып, халықтың аз қамтылған топтарын фортификатталған азық-түлікке қол жеткізуін жақсарту бағытталған бастамашыл іс-шараларға ықпал ететін болады. Мұндай бастамашыл іс-шаралардың бірқатары қуаты аз ұн тартатын кәсіпорындарда өндірілетін ұнды ұжымдық фортификаттауға, сондай-ақ микроэлементтердің таблеткаланған нысандарының және үйде дайындалған тағамды қосымша фортификаттау мақсатында "үйде тұтынуға арналған" микроэлементтердің қатталанған мөлшерлерінің сапплементаттауды қолдай отырып, азық-түлікті фортификаттау бойынша күш алуға қол жеткізеді.
Бақыланатын құраушы/нәтижелер	(i) Фортификатталатын тұз бен ұнға сұранысты көбейту (ii) Аз қамтылған топтардың фортификатталған азық-түлікке қол жеткізуін жақсарту

Негізгі іс-шара-ларды іске асыру: Грант бойынша іс-шараларға арналған айлардың саны	24 ай

D компоненті	
Компоненттің атауы	**Жобаны басқару, мониторингі және бағалау**
Құны ($)	546,200
Компоненттің сипаты	Бұл компонент Қатысушы-елдерде жобаның іске асырылуын және Елдік Жобалық Офистен (ЕЖО) әрқайсысының инвестициялық жоспарларды орындау жөніндегі қызметін күнделікті бақылауды жүзеге асыратын болады. Жоба аралығы 6 ай болатын техникалық және мониторингтік семинарлар мен жобаның жыл сайынғы аудитін қарастырады. Жоба фортификатталған азық-түлікті тұтынудың әсері туралы сентинельді зерттеулер арқылы мұқият бағалауды; фортификатталған азық-түлікті экономикалық және қаржылық талдауды және ЙТА мен ТТА-ны азайту жөніндегі басқа да іс-шараларды қарастырады.
Бақыланатын құраушы/нәтижелер	(i) жоба бойынша тоқсан сайын есептер (ii) Жыл сайын шолу баяндамалары (келесі жылға) (iii) Айлық қаржылық есептер (iv) Жыл сайынғы аудиторлық қаржы есептері (v) Жобаның аяқталуы туралы есеп (vi) Бағалар туралы есеп (сентинельді зерттеулерді, экономикалық және қаржылық талдауды қоса алғанда)
Негізгі іс-шаралар-ды іске асыру: Грант бойынша іс-шараларға арналған айлардың саны	25 ай

2. ЖКАҚ қаражатынан гранттық көмек ұсынуға арналған қаржылық жоспар

Қаржыландыратын ұйым	Сома ($)
ЖКАҚ	$2,000,000
Үкімет	$546,000 (материалдық және өзге нысанда)

Тұз және ұн кәсіпорындары	$2,000,000 (жабдықтарды, фортификант-тарға салымдарды бағалау және оқытуды қосалқы қаржыландыру)
Барлығы:	$4,881,000

3. Қорытынды

Қазақстан, Қырғыз Республикасы, Монғолия, Тәжікстан және Өзбекстан Үкіметтері йод тапшылығын жою және ТТА мен фолий жетіспеушілігін азайту мақсатында біртұтас. Мұндай микроэлементтік бұзылулар Орталық Азияда, көптеген дамушы елдерде [5] бұдан да көп кездеседі. Жобаның шеңберіндегі аудандардағы [6] бастапқы сентинельді зерттеулер туралы деректер (Ескерту: БҰҰ-ның Балалар Қоры (ЮНИСЕФ) өңірдегі микроэлемент жетіспеушілігін азайтуға белсенділікпен қатысты және Жобаның барысындағы әртүрлі қызмет түрлерін қолдауды жалғастырып келеді. ЖКАҚ мен ЮНИСЕФ өз жұмысын, әсіресе, коммуникациялық стратегияны дамытуда және Үкіметтермен саяси диалогта үйлестіретін болады.) мен медициналық-демографиялық зерттеулер төменде көрсетіледі. Сентинельді зерттеулер ЖКАҚ 9005 жобасының пилоттық ауданында, ЙТА мен ТТА бойынша ұлттық репрезентативтік деректер ретінде емес, фортификатталған тұз бен ұнды тұтынудың әсерін құжаттық зерттеу ретінде ойластырылған болатын.

____

[5] Бес ел ЖКАҚ 9005 мақсаттары мен міндеттеріне қатты берілгенін көрсетті, бұл фортификаттаудың орнықты процесін қамтамасыз ету үшін қолдауды жалғастырудың алғы шарты болды. Азия Даму Банкі (АДБ) Әзербайжанмен байланысты жалғастырады және бұл елдің микроэлемент жетіспеушілігін азайтуда саяси еркіндігі болғанда, ол үшін жекелеген қолдау мүмкіндігін қарастырады.

[6] АДБ. 2001. Азияның дамушы елдеріндегі аз қамтылған аналар мен балалардың тамақтануын жақсарту үшін Қазақстанға, Қырғыз Республикасына, Монғолияға, Тәжікстанға және Өзбекстанға арналған грант.

Тексерулер мен бастапқы сентинельді зерттеулер өңірде (1-3 кестелер) ЙТА, темірдің аздығы, фолий қышқылының жетіспеушілігі мен ТТА-ның таралғандығын растады.

Балалар халықтың тамақтану мәртебесі болғандықтан, олардың нутрионалдық жағдайы бойынша деректер зерделенген болатын.

1-кесте. Балаларда анемияның таралуы (%)

Ел	Медициналық-демографиялық зерттеу	Сентинельдік зерттеу (гемоглобин)	Сентинельдік зерттеу (ферритин) [a]
Қазақстан	48.9 (1999)	53.1	50.0

Қырғыз Республикасы	38.0 (1997)	16.9	14.4
Монғолия	42.2 (1999)	12.5	12.5
Тәжікстан	өткізілген жоқ	73.8	75.0
Өзбекстан	60.8 (1996)	41.9	31.4

[a] Қан сарысуындағы ферритиннің деңгейі ағзада темірді салыстырмалы ұстап корреляциялайтын биохимиялық көрсеткіштер болып табылады. Сарысудың аз болуы ағзадағы темірдің азайғанын білдіреді және темір тапшылығының өршуіне әкеледі.
Көзі: Сентинельді зерттеу (2003)

2-кесте. Несептегі йодтың деректері бойынша балаларда йод тапшылықты аурулардың таралуы (%)

Ел	Қазақстан	Қырғыз Респуб-ликасы	Монғолия	Тәжікстан	Өзбекстан
Төмен	28.8	37.3	27.5	16.3	16.3
Баяу	12.5	13.3	26.3	42.5	14.0
Ауыр	7.5	16.9	10.0	30.0	17.4
Барлығы	48.8	67.5	63.8	88.8	47.7

Көз(дер): Сентинельдік зерттеулер (2003).

3-кесте. 2-15 жас аралығындағы балаларда фолий қышқылы жетіспеушілігінің таралуы (%)

Ел	Қазақстан	Қырғыз Респуб-ликасы	Монғолия	Тәжікстан	Өзбекстан
Төмен	20.5	13.4	47.5	21.3	10.5
Ауыр	62.8	84.2	37.5	36.3	5.8
Барлығы	83.3	97.6	85.0	57.5	16.3

Көз(дер): Сентинельдік зерттеулер (2003).

Йод тапшылығы ұрықтың ақыл-ой дамуына теріс әсер етеді, бұған қоса темір тапшылығы ретінде баланың когнитивті дамуын тежейді және жасөспірімдер мен ересектердің ақыл-ой және денесінің жұмысқа қабілетін төмендетеді. Йод және темір тапшылығының жағымсыз салдарлары жас кезде біліне бермейді де, мектепте оқуға және кейін жұмыс істеу қабілетіне кері әсер етеді. Темір тапшылығы ана өліміне әкелетін негізгі факторлардың бірі болып табылады. Аталған елдерде белең алған фолий қышқылының тапшылығы жаңа туған нәрестелерде жүйке түтікшесінің зақымдануына әкеледі. Көрсетілген микроэлементтердің тапшылығы елдегі халықтың басым көпшілігінің оқуға және жұмысқа қабілеттілігіне қатты әсер етеді, денсаулық

сақтау және білім беру жүйесіндегі жұмыстарда қиындығын туғызады, еңбектің өнімділігін төмендетеді және кедейлік деңгейін арттырады.

ЖКАҚ 9005 жобасы халықтың аз қамтылған тобын микроэлемент тапшылығынан зардап шегушілер, сондай-ақ қатер тобына жақындар ретінде қолдау жасайды; (i) өңірлік маркетинг, дистрибьютерлік желі мен сауда рәсімдерін жасау бойынша институционалдық дамытуды бастады; және (ii) адамның және экономикалық дамудан тұратын тамақтанудың жалпы проблемаларын шешуге өңірлік көзқарастың тиімділігін көрсетті. Жобада төрт негізгі компонент: (i) конференция мен техникалық семинарлар; (ii) тұз бен ұнды тәжірибелі фортификаттау; (iii) нормативтік және заңнамалық кесімдерді қолдау; және (iv) халықтың аз қамтылған тобында фортификатталған азық-түліктерге сұранысын туғызу жөнінде әлеуметті маркетинг бар. Іс-шаралардың көпшілігі әр елдің бірнеше пилоттық ауданында жүзеге асырылды.

ЖКАҚ 9005 жобасының тікелей және каталитикалық әсерлерінің арқасында аталған елдер жалпыға бірдей тұзды йодтауға қарай айтарлықтай бет алды және ұнды фортификаттауды бастады. Ұмтылудың, тұзды йодтаудың және темір мен фолаттар тапшылығы жаюының шектеулі табыстарының 10 жыл өткеннен кейін ЖКАҚ 9005 микроэлемент жетіспеушілігінің негізгі проблемаларына бағытталған ұлттық қозғалыс пен іс-қимыл атмосферасын құрды. Екі жылдың ішінде Жоба йодталған тұз өндірудің елеулі ұлғаюына және қолдайтын заңнаманы қабылдауға қол жеткізді. Осы кезде ЖКАҚ 9005 жобасының басында ЖЙТ туралы Заң Қырғыз Республикасында қабылданды, 2002 жылы ЖЙТ туралы заңнама Тәжікстанда, ал 2003 жылы Қазақстан Z030489 P030086 мен Монғолияда күшіне енді. Өзбекстан осындай заң жобасын әзірлеу үстінде. Тұзды йодтау нормасы әлемдік стандарттар деңгейіне көтерілді. Кейбір тұз өндірістері калий йодатын донорлық жеткізуден сатып алуды қосалқы қаржыландыруға көшіп, маңызды қадам жасады.

Кейбір өңірлердегі елдерде басталған ұнды фортификаттау процесі табысты іс-шараларға айналды, оның нәтижесі заңнамалық және нормативтік базаны өзгертудің қажеттілігі болды. Пилоттық кәсіпорындарда тәжірибелі технолог-ұн өндірушілердің басшылығымен эксперименталдық өндіру халықаралық стандарттарға сәйкес фортификаттау жүйесін енгізу мүмкіндігін берді, бұл елдерге қорытындыда мейлінше үнемдейтін жабдыққа қол жеткізуге ықпал етеді. Жабдықты жеткізуші барынша арзан бағамен Орталық Азия үшін жабдықтың модификациясын жасады. ЖКАҚ 9005 жобасы тұз бен ұнды фортификаттау арқылы тамақтануды жақсарту үшін импульс жасады және отбасына микроэлементтерге бай жаңа негізгі азық-түлікті енгізді.

Сол кезде мұндай елеулі жетістіктер үкіметтерге және жекеменшік тұз және ұн кәсіпорындарының иелеріне ЖЙТ-ті енгізудің және бидай ұнын фортификаттауды мүмкін екендігін көрнекі түрде көрсетті, үкімет пен жекеменшік сектор да барлық оңды нәтижелер оларға орнықтылық берілмесе, жойылып кетуі мүмкін екенін түсінді. ЖКАҚ 9005 Жобасын іске асыру тәжірибесі үкіметтер мен жекеменшік секторға азық-түлікті

орнықты фортификаттау үшін кезеңдерді айқындауға, сондай-ақ орындаудың қажеттігін әлі де түсіндіруге ықпал етеді.

Өзбекстанда қазіргі кезде өндірілетін тұздың 70 пайызы йодталады деп айтылса да, соңғы үш жылда 30 пайыздық, ал Қазақстанда 80 пайыздық өсімге сәйкес келеді, халықаралық және ұлттық межелерге, сондай-ақ тұрақты әрі үздіксіз өнімді 2005 жылға дейін - 90 пайызға жеткізу үшін күш салу қажет. Кейбір елдерге өндірісті және йодтау технологиясын жақсарту керек, ал бес елдің барлығына калий йодатын тұрақты сатып алудың рәсімдерін дамыту қажет. Жалпыға бірдей тұзды йодтауды енгізу жолымен және кеңінен таралатын қол жетімді, бағасы бойынша қолайлы йодталған тұз жасай отырып, Жоба халықтың аз қамтылған топтарының йодталған тұзды тұтынуын қамтамасыз етеді. 2004 жылғы 30 маусымда, ЖКАҚ 9005 Жобасының соңында бидай ұнының үштен бірі фортификатталады деп күтілді. Алайда аталған мақсат 2003-2004 жылы күтпеген жерден бидайдың тапшылығы салдарынан толық көлемде орындалмауы да мүмкін.

ЖКАҚ 9005 Жобасымен салыстырғанда, ұсынылатын жоба ең бастысы азық-түлікті фортификаттаудың орнықтылығын қамтамасыз ету бойынша мемлекеттік және жекеменшік секторлардың әлеуетін жасайтын болады. Жоба техникалық жүзеге асырылуы ЖКАҚ 9005 Жобасымен дәлелденген тұз бен ұнды фортификаттауға бағытталатын болады. Жоба жекеменшік тұз және ұн кәсіпорындарына қажетті ақпарат алуға, сауда жүргізуге және өздігінен фортификанттар мен жабдықтарды сатып алуға көмек көрсетеді. Жоба сондай-ақ әлемдік премикс өндірушілермен байланыс орнату және өңірдегі премикс өндіруді көтермелеу арқылы премикс сатып алу жөніндегі проблемалы мәселені шешуге ықпал етеді. Бұған қоса жоба тұтынушылардың сапа стандарттарына сай фортификатталған азық-түліктерді алуы үшін мемлекеттік және жекеменшік секторда сапаны бақылау жүйесін нығайтатын және дамытатын болады.

Ұн өндірушілерді азаматтық қоғам топтарымен және БАҚ-пен біріктіретін әлеуметтік маркетинг жөніндегі жақсарған және кеңейген кампания жаңа фортификатталған бидай ұны мен нан өнімдеріне, әсіресе ТТА бойынша ең жоғары қатер тобын білдіретін аз қамтылған отбасыларда сұранысты арттырады. Жоба сондай-ақ йодталған тұздың сапасын тұтынушылардың бақылауына көмектеседі. Жалпыға бірдей тұзды йодтау барлық аз қамтылған адамдарға сапалы йодталған тұзға қол жеткізуіне ықпал етеді. Фортификатталған ұн фортификатталмаған ұнның бағасымен бірдей бағамен сатылады. Аз қамтылған және ауылдық отбасылардың фортификатталған ұнға қол жеткізуін арттыру үшін Жоба оның көтерме-бөлшек саудада сатылу процесін зерделейді және шағын диірмендерде ұнды фортификаттауды қоса алғанда фортификаттаудың басқа жолдарының техникалық-экономикалық мүмкіндіктерін зерделеуге және үйде қолдану үшін фортификатталған қоспаларды пайдалануға қолдау көрсетеді.

Жоба, әсерін бағалауды; өңірде кеңінен техникалық ақпарат алмасуды; барлық елді

қамтитын оқуды; Жобаның Веб-сайтына қатысу арқылы пайда түсіретін сабақтармен және тәжірибе алмасуды қоса алғанда ЖКАҚ 9005 Жобасымен қол жеткен нәтижелерден бастау алады. Бірінші Жобада жасалған тақырыпты пайдалану экономикалық тиімділікті және қатысушы елдердің қолы жететін барлық техникалық ресурстарды арттырады. Халықаралық көмек жалғасатын болады, бірақ шектеулі негізде және негізгі міндеттерге қол жеткізу жөніндегі негізгі іс-шараларға қол жеткізуге бағытталады. Жобаның әсерін бағалау бойынша консультациялық көмек, Жобаның Веб-сайтын дамыту және ұстау Қазақ тағамтану академиясы арқылы жүзеге асырылатын болады. Соңында Жобаны басқару жөніндегі стратегиялар Жобаның қазір бар және оқыған қатысушы топтары әзірлейтін болады. Бұл елдік және өңірлік ұжымдарды сатып алу, әкімшілендіру, қаржылық және есептілік рәсімдерге оқытуға ЖКАҚ 9005 Жобасының барысында салынған елеулі инвестицияларды жұмсауға және жаңа жобаның экономикалық тиімділігін қамтамасыз етуге ықпал етеді.

4. Жаңалықтар

Жобада қабылданған өңірлік көзқарас қарапайым емес және инновациялық болып табылады. Әлем елдерінің кейбірінде ғана мемлекеттік басқару жүйелерінің, әкімшілік нормаларының, жалпы технологиялық және зерттеу мұраларының ұқсастығы бар. Аталған елдер бастапқы позицияға ұқсас асты тоя ішпеу проблемаларын шешуге кіріседі, сондай-ақ ауылдық аймақтардың демографиялық құрамы бойынша ұқсастығы көп. Өңірлік және ұлттық компоненттерді Жобаның құрылымына ұштастыру еларалық оқуға, ақпарат алмасуға және консультациялық көмекке ықпал етеді. Консультанттар мен фасилитаторлардың өңірлік ұжымдарын, Жобаны қолдау және әсерін бағалауды; жабдықтар мен шығыс материалдарын жеткізу бойынша ақпарат алмасуды қоса алғанда, қажетті құрылымдар жасалды, тексерілді және дамытылды. Мұның барлығы, егер жекелеген жобалар әр елде жүргізілгенге қарағанда, шығыстарды жеңілдетеді және үнемді етеді.

Жобаның барысында құрылған мемлекет пен жекеменшік сектор арасындағы серіктестіктің маңызы зор. Денсаулықты сақтау қоғам игілігі, ал ЙТА мен ТТА - денсаулық сақтаудың негізгі проблемаларының бірі болып табылады. Ұнды йодталған тұзбен қатар, темірмен және фолий қышқылымен байыту денсаулық сақтаудың мейлінше тиімді экономикалық тиімді технологиялары ретінде өзін табысты көрсете білді; сонымен бірге бұл - өзін жекеменшік секторға айнала алатын салалар. Дамушы елдерде микроэлементтік жеткіліксіздікті азайту жөніндегі бағдарламалар мемлекеттік сектордың бастамасы болып табылады және қоғамдық денсаулық сақтау қызметтері жүргізетін сапплементациялар арқылы жүзеге асырылады. Тіпті тұзды йодтау субсидияланды немесе калий йодаты даму жөніндегі агенттіктерге өтеусіз ұсынылды деп негізделді. Жоба Үкімет пен тұз және ұн индустриялары арасындағы тең серіктестікті жасайды және жекеменшік сектордағы серіктестерге денсаулық сақтау проблемаларын шешуге көмектеседі.

Жобаға арнаған өңірлік Веб-сайт бірегей болып табылады. Қазақ тағамтану академиясы әкімшілендіретін және ұстайтын бұл Веб-сайттың "елдік беттері" болады, онда тұз бен бидай ұнын фортификациялау бойынша әр елдің іс-шаралары көрінеді; сондай-ақ жобалық іс-шаралар мен консультациялық көмек бойынша ақпарат алмасуға ықпал етеді. Бұл Веб-сайт сонымен бірге Жобаның қатысушыларын Жоба бойынша басқа елдерден ақпарат пен тәжірибе, туындайтын проблемаларды шешу үшін халықаралық көздерді алуға арналған жаңа еркін арнамен қамтамасыз етеді. Веб-сайтты қолдау орыс және ағылшын тілдерінде жүзеге асырылады, бұл Жоба бойынша іс-шаралардың көрнекілігін қамтамасыз етеді; бұған қоса, халықаралық серіктестердің комментарийлерін белсенді сұрайтын болады.

Аталған Жобаның басқа инновациялық аспектісі басқарушы комитеттердің секторaралық қызметі болады және азаматтық қоғам, жекеменшік және мемлекеттік секторлар ұйымдарының мұндай қатысу деңгейі әр елде фортификациялау жөніндегі тиімді әрі қажетті шараларды жасауға мүмкіндік береді. Тұтынушылардың негізгі топтары, елдік және халықаралық ҮЕҰ ауыл халқының арасында йодталған тұз бен фортификацияланған ұнды пайдалануды насихаттауға бағытталған коммуникациялық іс-шаралар мен әлеуметтік маркетингті қолдауға дайындығын білдірді. Бастапқы коммуникациялық стратегиялар бірінші Жобаның барысында әзірленген болатын; онда әлеуметтік маркетинг жөніндегі іс-шаралардың бірінші кезеңі жүргізілмеген болатын. Жоба алынған тәжірибені дамыту, коммуникациялық материалдарды жоспарлауды және сапасын жетілдіру үшін қажетті ресурстарды бөледі және әлеуметтік маркетинг бойынша қарқынды әрі болашағы зор басым күш салады.

Бұл инновациялық деректер сипатталады және Веб-сайт арқылы осы елдерде және солар үшін жаңа жобалар әзірлейтін ұлттық және халықаралық топтарға беріледі.

5. Орнықтылығы

Орнықтылық Жобаның басты мақсаты болып табылады. Азық-түлікті фортификациялау тұз бен ұнды фортификациялау маңызды әрі табысты; нормативтік базамен бекітілген және тұтынушылар үшін қолайлы болып табылғанда орнықты болады. Онда тұтынушылар ерікті түрде өздеріне бағаны аз ғана көтереді, сол кезде қаражатты елеулі үнемдеу ретінде емдеуге мемлекеттік және жекеменшік шығыстарды төмендету, сондай-ақ оқушылардың қабілеттерінің артуы арқасында оқытудың экономикалық тиімділігіне қол жететін болады. ЖКАҚ 9005 Жобасы барысында техникалық құзыреттілікте және заңнамалық және нормативтік базаларға өзгерістер енгізуді қажет ететін түсінудің елеулі прогресіне қол жеткізілген болатын. ЖКАҚ 9005 Жобасын қарқынды жүзеге асырудағы 2 жыл азық-түлікті фортификациялаудың өміршеңдігі мен тиімділігін дәлелдеу үшін жеткілікті болды, алайда негізгі институционалдық өзгерістерді аяқтау - жаңа заңнаманы жасау және енгізу үшін, жекеменшік секторды және әлеуметтік жұмылдыруды дамыту - орнықты сипаттағы фортификациялауды беру үшін жеткіліксіз болды. Нәтижелер мәлімделген

басымдықтар мен үкіметтік инспекторлардың, тұз өндірушілер мен ұн өндірушілердің күнделікті қызметі бойынша ғана жеткілікті деп саналмайды. Тұтынушы сұранымы елдер қатарында орнықты және тұрақты болуы тиіс.

Жоба жетістіктерді бекітуді және оларға орнықты сипат беруді қарастырады. Бірінші Жобадан айырмашылығы ТК қаражатын бөлу басымдықтары өзгереді, олардың басым көпшілігі жекеменшік сектор, мемлекеттік сектор және коммуникация мен насихаттау үшін көзделген. Шын мәнінде, Жоба фортификанттарды немесе фортификацияланған жабдықты сатып алуға қаржылай қолдау көрсете алмайды. Жоба бірқатар елдерде тұзды йодтау процесін жетілдіруді; өңірде бидай ұнын фортификациялауды қолдану; сапаны перманентті бақылауды енгізу және сатып алудың халықаралық танылған рәсімдерін қамтамасыз етеді. Негізгі салмақ негізгі тұтыну тағамдары ретінде фортификацияланған ұн мен тұздың ұлттық лидерлерін қолдауға және осы азық-түліктерге халық арасында әсіресе, кедейлердің сұранысын арттыруға жасалатын болады. Бұл әрекеттер жалпыға бірдей тұзды йодтаудың тұрақты мәртебесін беруге және әр елдің жалпыға бірдей бидай ұнын фортификациялау қозғалысына бағытталған.

6. Қатысу ұстанымдарына көзқарас

ЖКАҚ 9005 Жобасының жағдайы, аталған Жобаны жүзеге асыру мынадай үш негізгі шаралар бойынша жүргізілетін болады:

(i) Йодталған тұз бен фортификацияланған ұнға өңірде тұтынушылар сұранысын арттыру арқылы жекеменшік сектордың инвестициясын ынталандыратын мемлекеттік-жекеменшік коалиция. Бұл кедейлікті және аналар мен балалардағы жасырын аштықты азайтуға көмектеседі.

(ii) Орталық Азиядағы баланы дамытудың ұзақ мерзімді жақсартуды қамтамасыз ететін стратегиялық және сауда реформаларын ынталандыру үшін көптеген шетелдік ұйымдар мен дамушы елдер арасындағы өңірлік серіктестік.

(iii) Темірді сапплементациялаумен немесе балаларға фортификацияланған азық-түліктерді тегін таратумен қатар йодталған тұз бен фортификацияланған ұнның алға жылжуы үшін үкіметтермен және ҮЕҰ-ға тартылған азаматтық қоғам мен әлеуметтік маркетинг кампаниясындағы тұтынушылардың көпшілік ұйымдары арасындағы серіктестік.

Жоба үкіметтік органдардағы, тұз бен ұн өндіретін жекеменшік және мемлекеттік компаниялардағы, техникалық және зерттеу институттарындағы және кең ауқымдағы тұтынушылар ұйымдарындағы қатысушылардың арасында тығыз ынтымақтастыққа сүйенеді. Кең ауқымды ұстаным бірінші жобаның ұйымдық жетістіктеріне негізделетіндіктен, сондай-ақ кең ауқымды қамтитындықтан, Жобада қамтамасыз етілетін болады. Бес елде жобаны қолдау жөніндегі азаматтық қоғам топтары құрылған болатын, олар өздерінің құзыреттіліктерін әлеуметтік жұмылдыруда және әлеуметтік маркетингте көрсетті.

Негізгі бенефициар-лар мен қозғалған топтар және сипаттау	Басқа да негізгі серіктес-тіктер және қысқаша сипаттау
1	2
Қазақстанның, Қырғыз Республикасының, Монғолияның, Тәжікстанның және Өзбекстанның халқы, әсіресе әйелдер мен балалар Жобадан ұтатын болады	* Денсаулық сақтау, білім, сауда, өнеркәсіп және ауыл шаруашылығы * Тұз өндірушілер қауымдас-тықтары, астық өңдеушілер * Тұтынушылар қоғамы * Денсаулық сақтау мен тамақтану ғылыми-зерттеу институттары * Шетелдік ұйымдар мен ҮЕҰ: Ұлттық Қызыл Крест, Халықаралық Қызыл Крест органдары, "Спасем детей", Ұлыбритания, Ага Хана Қоры,; АҚШ-тағы ауруларды бақылау жөніндегі орталық; ЮНИСЕФ; Дүниежүзілік Азық-түлік бағдарламасы; Бүкіләлемдік банк (денсаулық сақтау ісін реформалау жөніндегі бағдарламалар)

7. Үйлестіру

ЮНИСЕФ пен Қазақ тағамтану академиясы Жобаны толық жүзеге асыру барысында АДБ-ның негізгі серіктестері болып табылады. Швейцария Қызыл Крест жалпы деңгейде йодталған тұздың сапасын бақылау жобасына қатыстырылған. Бүкіләлемдік Банк әзірше Орталық Азияға тамақтану жөніндегі жобаға белсенді тартылған жоқ, алайда денсаулық сақтау секторында жоспарланатын жобалардың компоненті ретінде мұндай қызметке қызығушылық танытып отыр; ынтымақтастықтың мүмкіндіктері зерделенеді.

8. Шығыстар сметасы

Шығыстар сметасы жөніндегі кесте 2-қосымшада беріледі.

С. АДБ стратегияларымен және АДБ қаржыландыратын бағдарламалармен байланыс

1. АДБ стратегияларымен байланыс

Құжат	Құжат-тың N	Соңғы талқылаған күн	Мақсат(тар)ы
1	2	3	4
			Саммиттің арнайы мақсаттары темір мен йод тапшылығын қоса алғанда, микроэлемент жеткіліксіздігін

Балаларға арналған Дүниежүзілік Саммит		1990 ЙТА алдын алуға салым 2003 жылы қайта қаралуы тиіс	нақты жою жөніндегі шаралар болды. Барлық қатысушы елдер осы мақсатқа жетуге міндеттеме қабылдады. АДБ стратегиялары Денсаулық сақтау секторы үшін саммиттің мақсатын дұрыс таниды және қолдайды
Қырғыз Республика-сында 2003-2005 жылдарда кедейлікті азайту стратегиясы		2003	Тұз бен ұнды фортификациялау денсаулықты сақтау жөніндегі басым іс-шараларға енгізілді
Денсаулық сақтау Секторына арналған АДБ стратегиясы		1999	Стратегия Дамушы елдерде-мүшелерде денсаулықты сақтау жөніндегі негізгі іс-шаралар ретінде азық-түлікті фортификациялауды бекітеді
Тамақтану және дамыту жөніндегі АДБ жарияланымдар сериясы		Алғаш 2001 жылы жарияланды	Серия асты тойып ішпеудің ауыр салдарларын белгілейді және микроэлемент жеткіліксіздігін азайту немесе жою үшін мейлінше экономикалық тиімді әрекеттер ретінде азық-түлікті фортификациялау насихаттайды

2. АДБ қаржыландыратын бағдарламалармен байланыс

Жоба Қоғамдық денсаулық сақтау секторының денсаулықты сақтау жөніндегі көмегін жетілдіру арқылы балалардың денсаулығын жақсартуға бағытталған төмендегі барлық бағдарламалармен байланысты

Жобаның атауы	Қоғамдағы жас балаларды дамыту жөніндегі жоба
Жобаның нөмірі	2007 KGZ
Кеңестің бекіткен күні	2003 жылғы 29 қыркүйек
Қарыз сомасы (млн. $)	$10,500,000

3. Жобаны дамыту жөніндегі мақсаттар:

Жобаның мақсаты 12 кедей аудандағы туғаннан бастап 8 жасқа дейінгі балалардың денсаулығын, тамақтануы мен психоәлеуметтік дамуын жақсарту болып табылады. Жобаның ерекше мақсаты: (i) БӨК пен 5 жасқа дейінгі балалардың өлім жағдайларын азайту; (ii) йод тапшылықты аурулары азайту; (iii) балалар мен жүкті әйелдердегі ТТА азайту; (iv) мектепке дейінгі жастағы балалардың психоәлеуметтік дамуын жақсарту.

Жобаның негізгі компоненттері

N	Компоненттің атауы	Қысқаша сипаттама
1	2	3
1	Баланың денсаулығы мен тамақтануы	Балаларды жалпы иммундауды жүргізу. Жоба вакциналарды және қатысушы аудан орталықтарынан бастапқы медициналық-санитарлық көмек (БМСК) пунктіне дейін "суықта" тиімді тасымалдауды қамтамасыз ету үшін жабдықтарды сатып алуды қамтамасыз етеді. Балалардың өлім-жітімін азайту. Жоба БМСК қызметкер-лерін (фельдшерлерді) пилоттық аудандарда Балалар Ауруларының Интеграцияланған Түрлеріне (БАИТ) оқытуды қамтамасыз етеді. Жоба сондай-ақ БМСК пункттеріне қажетті БАИТ жүзеге асыру үшін қажетті дәрілер мен медициналық керек-жарақтарды қамтамасыз етеді. ЙТА мен ТТА азайту. Жоба әлеуметтік жұмылдыруға, әсіресе, қауымдағы йодталған тұздың мониторингі және бөлшек саудасына қаржылай қолдау көрсетеді. Жоба тест-индикаторларды, ақпарат-ты, оқытуды және коммуника-циялық материалдарды қамтамасыз етеді. БМСК пункттерін жөндеу жұмыстары. Бұл суб-компонент күрделі жөндеуді қажет ететін БМСК пункттерін қалпына келтіруге бағытталған.
		Үйде және қауымдарда мектепалды оқыту. Жоба (i) ауылдық билік орындарымен жұмыс істейтін, қауымды

2	Жас балаларды жүргізу және оқыту	жұмылдыратын және қауымдарда мектепке дейінгі бағдарламаны ынтагерлік танытатын бала мен отбасы жөніндегі үйлестіруші-лерге; (ii) үйде немесе қауымдарда мектепке дейін оқыту үшін аудандағы ресурс-тық орталық болып жұмыс істейтін бір балабақшаға; (iii) балаларды оқыту үшін қажетті әдістемелік және шығыс материалдарымен, сондай-ақ ауылдық билік иелеріне қажетті жеткізілім-дермен қамтамасыз ету; (iv) қауымдық және үйден оқытатын балабақшалардың даярлық курстарының оқытушыларын оқытуға қолдау көрсетеді және олардың жұмыстарын бақылайды.
3	Потенциалды нығайту	Ауылдық ұжымдар билігінің потенциалын нығайту. Балалар мен жанұялар координаторлары ауылдық әкімшілік өкілдерін жобалық іс-шараларды және балалар мен жанұяны жоспарлау сұрақтарын іске асыруға үйренеді. Координаторлар жергілікті тұрғындардан конкурс негізінде таңдалады. Келісім екі жылдық мерзімге жасалынып жоба бойынша қаржыландырылады.

Жобаның атауы	Денсаулық сақтау Секторын дамыту жөніндегі екінші Жоба
Жобаның нөмірі	Қарыз 1998 MON
Кеңестің бекіткен күні	2003 жылғы 5 маусым
Қарыз сомасы (млн.$)	$14,000,000

Жобаны дамыту жөніндегі мақсаттар:

Жоба мақсатты ауылдық аймақтардағы әйелдер мен балаларды қоса алғанда, халықтың, әсіресе аз қамтылған және қатер топтарының денсаулығын жақсартуға бағытталған. Жоба АӨК-ті 50%-ға, ПДС-ті 20%-ға және 5 жасқа дейінгі балалардың өлім-жітімін 20%-ға азайтуды мақсат етіп қойған. Жобаның мақсаттары: (i) ауылдық денсаулық сақтау қызметтерінің және оларға келушілердің сапасын арттыру; (ii) денсаулық сақтау секторының бірінші жобасы ынтагерлікпен өзгерткен процестердің

тиімділігі, нәтижелілігі, орнықтылығы мен институционалдық дамуы үшін секторлық реформаларды тереңдету жолымен денсаулық сақтау секторының әлеуетін жасау болып табылады.

Жобаның негізгі компоненттері

N	Компоненттің атауы	Қысқаша сипаттама
1	Ауылдық денсаулық сақтау қызметтерін интеграцияланған дамуы	Бұл блок ауылдық жерлерде БМСК қызметтерінің қол жетімділігін, пайдаланылуы мен сапасын интеграциялан-ған түрде жетілдіруге бағытталған. Көмек сұралғанда медицина-лық қызмет көрсету жөніндегі қызметтерді қолдау. Пилоттық аймақтарда негізгі медициналық көмек көрсететін бастапқы буын болып табылатын ауылдық және облыстық ауруханалар, әсіресе ана мен баланы қорғау қызмет-тері нығайтылатын болады. Бес ауылдық және бес облыстық аурухана жабдық-тармен қосымша көмек алады.
2	Институционалды әлеуетті дамыту	Денсаулық сақтау Секторы-ның бірінші Жобасы ынтагерлікпен өзгерткен ағымдық реформалар бекіті-летін болады, сондай-ақ денсаулық сақтау жүйесін дамытуды жоспарлау, басқару, үйлестіру және мониторингі жөніндегі сектордың әлеуеті күшейтілетін болады.

Жобаның атауы	Денсаулық сақтау Секторы Реформаларының Жобасы
Жобаның нөмірі	Қарыз 2054 TAJ
Кеңестің бекіткен күні	2003 жылғы 27 желтоқсан
Қарыз сомасы (млн.$)	$7,500,000

Жобаны дамыту жөніндегі мақсаттар:

Жобаның мақсаты мынадай: (і) денсаулық сақтау секторының басқарушы әлеуетін және институционалды дамыту мен реформалау арқылы жүйенің нәтижелілігін жетілдіру; (іі) негізгі медициналық қызметтерге тең қол жеткізуді ұлғайту және олардың сапасын арттыру; (ііі) реформаларды жалғастыру үшін ақпараттық саяси

диалогты қолдау жолымен халықтың, әсіресе аз қамтылғандардың, әйелдер мен балалардың денсаулығын жақсарту болып табылады. Жоба ПМС-ті 20%-ға, ПДС-ты 30%-ға азайтуды мақсат етеді.

4. Жобаның негізгі компоненттері

N	Компоненттің атауы	Қысқаша сипаттама
1	2	3
1	Денсаулық сақтау секторын институционал-ды дамыту	Жоба ұлттық, өңірлік және аудандық деңгейлерде жоспарлау, басқару және бақылау жөніндегі әлеуетті жасайды. Денсаулық сақтау министрлігі мен Медицина университеті сияқты оқу институттары медициналық көмек көрсету, қаржылық база және адамның дамуы мәселелері бойынша оқытуды жүргізу үшін нығайтылатын болады.
2	Дәрі-дәрмекпен жабдық-тау және сапасын бақылау	Жоба Үкіметке барабар және сенімді дәрі-дәрмек жеткізі-лімдерін қамтамасыз етуде көмектесуді және елге әкелінетін дәрілік заттардың сапасын бақылауды мақсат етеді. Дәрі-дәрмектерді сатып алу бойынша тиімді орталық ашу. Бұл шағын компонент сатып алу және бөлу жөніндегі ұлттық агенттіктің әлеуетін нығайтуға бағытталған.
3	Аз қамтылғандарға арналған медициналық	Бұл компонент бес пилоттық ауданда, бәрінен бұрын аз қамтылғандар, әйелдер мен балалар үшін негізгі медициналық қызметтердің қол жетімділігін, сапасын және пайдаланылуын кеңейтуге бағытталған. Аз қамтылғандарға "кедейлерге арналған медициналық көмек" пакетін беру. Жоба пилоттық аудандардағы отбасылық медицина пункттерінде және ауылдық медициналық орталық-тарында негізгі дәрілік және контрацевтивтік заттарды қамтитын аз қамтылған топтарға арналған қызметтердің стандарт-ты пакетін қамтамасыз етеді.

	қызметтер пакетін тиімді және орнықты ұсыну	Қызмет көрсету және қаржылан-дыру жүйесін реформалау. Жоба: (i) отбасылық практика топта-рына ақы төлеудің эксперимен-тальды нысанына қаржылай қолдау көрсетеді; (ii) ұлттық жоспарға сәйкес денсаулық сақтау құрылымын және штаттық медқызметкерлерін бөлуді жақсартады; (iii) аудандық және өңірлік деңгейлерде басқарушы буын әлеуетін нығайтады; (iv) пилоттық аудандарда Денсаулық сақтауды басқару жөніндегі ақпараттық жүйе әзірлейді және енгізеді.

Жобаның атауы	Әйелдер мен балалардың денсаулығын сақтау
Жобаның нөмірі	P36509-UZB
Кеңестің бекіткен күні	2004 жылы күтіледі
Қарыз сомасы (млн.$)	$40 миллион

Қазіргі кезде жобаны дайындау бойынша консультациялық көмек жүзеге асырылып жатыр. Жоба әйелдер мен балалардың денсаулығын нығайту үшін денсаулық сақтау қызметтерін жетілдіруге бағытталатын болады.

5. АДБ-дан қарыз емес, гранттық көмектің қажеттілігін негіздеу

Жобаның шешуші салымы оның өңірлік көзқарасынан туындайды, бұл фортификацияланған тұз бен ұнға жалпы стандарттарды енгізуге, өндірістің масштабынан және тәжірибе алмасудың артықшылығынан үнемдеуге қол жеткізуге ықпал етеді. Бір тарапқа арналған АДБ қарызы бұл артықшылықтарға ие бола алмайды және сауда және нормативтік кесімдер сияқты өңірлік мәселелерді шеше алмайды.

Денсаулық сақтауға бағдарланған жоғарыда айтылған жобалар аз қамтылғандардың , ең бірінші аналар мен балалардың денсаулығын жақсартуға бағытталған. Жобалардың құрылымы айрықша көмек көрсететін мемлекеттік қызметке бағытталған және жекеменшік сектормен жұмыс істеу үшін барынша шектеулі мүмкіндіктері бар. Азық-түлікті фортификациялау бойынша компонентті қосу аса күрделі болып табылатын жобаларды іске асыру жөніндегі жоспарларды қиындатады және қоғамдық денсаулық сақтауды нығайтудың басқа маңызды мақсаттарына теріс әсерін тигізуі мүмкін.

Жекеменшік секторды қаржылай қолдау жекеменшік сектормен жұмыс істейтін АДБ бөлімшелері арқылы теория түрінде мүмкін. Алайда жекелеген жекеменшік өндірістердің азғана қаржылық қажеттілігіне қатысты және АДБ-ның өндірушілерді тікелей қаржыландырудан іркілуі жекеменшік секторға қарыз беру экономикалық

жағынан негізделген шешім деп есептеуге мүмкіндік бермейді.

Жапония Кедейлікті азайту жөніндегі Қоры (ЖКАҚ) АДБ-ға қоғамдық денсаулық сақтау және жекеменшік секторға арналған қарыздарға байланысты қиындықтарды жеңуге мүмкіндік береді.

D. Ұсынылатын гранттық көмекті іске асыру

1. Жобаны іске асыру жөніндегі агенттіктің атауы	Атқарушы агенттіктер болатын қатысушы елдердегі Денсаулық сақтау министрліктері (АА)

Іске асыру тетіктерін нақты сипаттау 3-қосымшада беріледі.

2. Гранттық көмекті жүзеге асыруға әсер етуі мүмкін қауіп-қатерлер

Қауіп-қатер түрлері	Қысқаша сипаттау	Қауіп-қатерді азайтуға арналған шаралар
Орнықтылығы	Фортификациялауды жалғастыру үшін жекеменшік кәсіпорын-дар үшін тұтынушы сұранысы жеткіліксіз	Қоғамдық ақпараттық кампаниялар арқылы фортификацияланған азық-түлікке сұраныс туғызу Міндетті фортификацияға бағытталған заңнамалық және нормативтік кесімдер енгізу
Фортификат-тау үшін бидай жеткіліксіз	Көптеген елдер, мыса-лы Қырғыз Республика-сы мен Тәжікстан - ел ішінде тұтыну үшін бидайдың импортына тәуелді	Өзінің бидайы жетпеген жағдайда фортификат-талған ұнның импортын жеңілдетуге арналған тетіктер жасалатын болады.
Калий йодаты мен премикс-ті кейбір елдерде сыртқы донорлар субсидиялан-ған жеткізі-лімдер	Кейбір шетелдік ұйымдар бірнеше жылдар ішінде ұнға арналған калий йодид мен премиксті тегін беруі мүмкін. Бұл жекеменшік сектордың тәуелділігінің ұзаруына әкелуі және тегін жеткізілім алмайтын басқа елдерді де қамтуы мүмкін.	АДБ-ның ұстанымдарын сенімді түрде қорғау және жекеменшік сектормен ұдайы диалог жүргізу, тұз өндірісіне және ұн кәсіпорындарына бастамашыл немонетар-лық қолдау көрсету

3. АДБ-ның қосымша шығындары

Компонент	Банктің қосымша шығындары
Сұралатын сома	$100,000
Негіздеу	Бұл өңірлік жоба кеңейтілген үйлестіруді және әртүрлі бес

	елмен әкімшілік жұмысты қажет етеді
АДБ ұсынатын жұмыс-тардың түрлері	Өңірлік үйлестіруші, әкімшілік ассистенті және қаржы ассистенті болатын Үйлестіру жөніндегі өңірлік офис

4. Мониторинг және бағалау (МБ)

Негізгі индикаторлар	Есептілік рәсімі	МБ үшін жоспар мен кесте
ЙТА мен ТТА таралуы	Жоба қаржыландыратын сентинельді зерттеулер; медициналық-демографиялық зерттеулер (мүмкіндікке қарай)	Базистік деректер ЖКАҚ 9005 шеңберінде жүргізілген сенти-нельді зерттеулерге, басқа ұйымдар жүргізетін ұлттық тексерулерге негіз-делетін болады. Бағалық тексеру Жоба аяқталғанға дейінгі 6 айдың ішінде жүргізілетін болады.
Йодталған тұз бен фортификат-талған ұнды пайдалану	Үй шаруашылықтарын тексеру	Жоба жыл сайын таңдаулы тексерулер-ді қаржыландыратын болады. Жергілікті жердегі кедейліктің деңгейін пайдалана отырып, талдау үшін шаралар қабылдана-тын болады.
Өздігінен фортификант-тар мен жабдықтарды сатып алатын тұз және ұн кәсіпорында-рының саны	Тұз өндірушілер қауымдастықтары мен ұн өндірушілер-дің есептері	Әрбір 6 айда

5. Қаражатты жұмсаудың болжанатын кестесі

Фискальды жыл (ФЖ)	Сома ($)
ФЖ 2004	400,000
ФЖ 2005	1,000,000
ФЖ 2006	600,000
Жұмсалған қаражаттың барлығы	2,000,000

E. Келісу

Келісілді	Аты (Бөлімше) Қолы	Ескерту
1	2	3
1. Тиісті өңір-лік департа-менттің директоры	М.Е.Тусним, ECRO	**Келісілді** **Ескерту:**
2. Тиісті өңір-лік департа-менттегі немесе Резиденттік миссиядағы Басқарманың директоры	У.М.Фрейзер, ECRO	**Келісілді** **Ескерту:**
3. АДБ (SRC) Қызметкерлері Комитетінің мүшелері	1. Г.С.Рао, ECOD 2. А.Рутенберг, ECOC 3. Д.Янг, COCS 4. Л.Ч.Хун, CTL 5. К.Гатро, OGC 6. К.Харджанти, OED 7. Ш.В.Хандаяни, ECSS 8. Й.Фернандез, ECOC 9. Й.ван Оммен, OCO	**Келісілді** **Ескерту:**
		Келісілді Барлық рецензенттер Жобаның стратегиясы мен мақсаттары мақұлдады. Пікірталас шағын диірмендердің аз қамтылған қамтама-сыз етудегі рөлі туралы болды. Африканың тәжірибе-лері мысалға келтірілді. Жобаның 3-компонен-ті шағын диірмен-дерде эксперимен-тальды фортификат-тауды қолдауды білдіреді. Сондай-ақ фортификаттаудың қаржылық орнықтылық пен экономикалық тиімділігі талқы-

4. Басқа да рецензенттер	1. Дж.Хант, RSAN 2. Л.Штуддерт, RSAN 3. Б.Локман, SESS 4. М.Дюг, PAHQ 5. А.Вебер, SASS 6. П.Чойновски, EREA	ланды. Азық-түлікті фортификаттау басқа елдерде мейлінше қаржыны үнемдеуде өзін-өзі ақтаса да рецензенттер Жобаны екінші жылы тағы да талдау жүргізуді ұсынды. Соңында фортификаттаудың орнықтылығын қамтамасыз ету жөніндегі әртүрлі шаралар қаралды. Азық-түлікті фортификаттау әлеуметтік жұмылдыру және фортификаттауды мемлекеттік субсидиялау арқылы фортификатталған азық-түлікке тұтынушы сұранысын туғызуға міндеттейтін заңнамалық нормалар арқылы қамтамасыз етілуі мүмкін. Әрбір көзқарастың артықшылығы және кемшілігі болады. Жобаны іске асыруда мүмкіндігінше экономикалық тиімділігін бағалау қажет.
5. Машинамен жазылған көшірмелері	К.Виола	

Ғ. Тексеруге арналған тізбе

1. Кедей және мейлінше осал топтарына көмекке арналған іс-шараның өтінімінде ЖКАҚ-дың қаржы ережесі мұны қажет ететіні қарастырылған ба? **Иә**

2. Ұсынылған іс-шаралар ЖКАҚ-дың мынадай негізгі ұстанымдарының біреуіне болса да сай келе ме?

a. Реципиент-елдерде кедейлердің және осал топтардың мұқтаждықтарына байланысты және мұқтаждар үшін тұрмыс жағдайын жақсартуға қабілетті бастамашыл әлеуметтік бағдарламаларды қолдау.

b. Халықтың осал топтары үшін салыстырмалы шапшаң әрі көрінетін нәтижелерді

ұзақ уақыт орнықтылықты қамтамасыз етуге ықпал ететін бастамалар мен тетіктер арқылы ұсыну.

c. Жергілікті халық, азаматтық қоғам мен ҮЕҰ әзірлеген және жүзеге асырған бағдарламаларға олардың рөлін нығайту және оларды даму процесіне қатысуын жетілдіру үшін тікелей көмек көрсету.

a, b, c үшін Иә.

Жауап B3 бөлімде берілген.

3. Ұсынылатын іс-шараларды әзірлеуде және жүзеге асыруда жергілікті қауымдар мен ҮЕҰ белсенді қатыса ма?

Иә

Жауап B3 бөлімде, әсіресе 6-тармақта берілген.

4. Каталитикалық әсер немесе жобаны(лар) күшейтетін, АДБ қаржыландыратын мұндай іс-шаралар қолдау таба ма?

Иә

Тамақтануды жақсарту денсаулық сақтау мен тамақтану саласындағы АДБ қаржыландыратын жобалардың мақсаттарына жетуіне ықпал етеді. Әйелдер мен балалардың тамақтануын жақсарту БӨК мен АӨК-тің жиілігін азайтады және мектептерде балалардың оқуын жақсартады.

Жауап C2 бөлімде берілген.

5. Өтінімде нәтижелердің мониторингі мен бағалаудың, орындалу процесінің әдістері және гранттың бенефициарларға әсері көрсетілді ме?

Иә

Жауап D4 бөлімде берілген.

6. Жапондық ҮЕҰ осы ЖКАҚ жобасына қатыса ма?

Жоқ. Жапондық ҮЕҰ Орталық Азиямен бағдарламалар жүргізбейді.

7. Жапондық агенттіктермен халықаралық көмек бойынша (мысалы, JBC, JCA), осы ЖКАҚ жобасын орындау бойынша консультациялар жүргізілді ме?

Жоқ. Жапонияның Орталық Азиядағы Елшілігінің өкілдері әртүрлі елдерде ұйымдастырылған барлық конференцияларға қатысты, және олармен консультация жүргізілді.

Төменде берілген 8-16 ережелерді растаңыз.

8. Ұсынылатын ЖКАҚ іс-шаралары қолайлы болып табылмайды немесе қарыздар не АДБ үшін қол жетімді қаржыландырудың өзге де көздері арқылы қаржыландырылмайды.

Расталды

9. Ұсынылатын ЖКАҚ іс-шаралары жобаларды дайындау үшін немесе ЖКАҚ немесе жобаларды дайындайтын өзге де қор қаржыландыратын қолданыстағы жобаларды толықтыру үшін пайдаланылмайды.

Расталды

10. Өтінім АДБ қаржыландыратын күтілетін немесе әзірленетін жобалармен байланысты экспериментальды іс-шараларды қамтымайды.

Расталды

11. Өтінім ұзақ мерзімді орнықтылықты қамтамасыз ету үшін ауыспалы кезеңдегі тетіктерді қамтиды.

Расталды

12. Құқықтық мәртебесі, қаржылық негізі, бұрынғы жетістіктері мен рәсімдері гранттық қаражат бойынша пайдалану және есептілік үшін қауымдар немесе ҮЕҰ іске асыратын гранттық қаражат үшін тексерілді.

Қолданылмайды

13. Грантты дайындау және/немесе орындау үшін (штаттағы қызметкерлер немесе консультанттар үшін) қосымша шығындар қажет болған жағдайда, толық негіздемесі келтірілуі керек.

Расталды

14. Грант шетелде тағылымдамадан өту немесе оқуды қамтымайды.

Расталды

15. Өтініш жоғары білім алу, зерттеу жұмысын және ғаламдық/өңірлік бағдарламалардың іс-шараларының жарғылық бағдарламаларын қаржылай қолдауды қамтымайды.

Расталды

16. Тиісті өңірлік департаменттің бас директоры немесе директоры грант жөніндегі іс-шараларды бекітті.

Расталды

Қосымша

1. Қаржыландыру сызбасы

2. Шығыстар сметасы

3. Ұйымдастыру рәсімдері

Грант жөніндегі есепке 1-қосымша

ҚАРЖЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ЖӨНІНДЕГІ РӘСІМДЕР

1. Әрбір Үкімет банктерде ағымдық есептер үшін АДБ үшін қолайлы есепшот ашады. Ағымдық есептерге арналған есепшот Үкіметтер, Үйлестіру және басқару жөніндегі Өңірлік Офис (ҮБӨО) және АДБ арасында келісілген рәсімдік ережелермен сәйкес құрылады, басқарылады, толықтырылады және жойылады. Жобаның басында енгізілетін аванс сомасын АДБ мен Үкіметтер арасында келісілетін болады және оның мөлшері Жобаны іске асыру жөніндегі бастапқы шығыстарды жабу үшін жеткілікті болады. Бұл сома $50,000-нан аспауы тиіс.

2. Қаражатты толықтыру шығыстарды өтеуге байланысты болады. Есепшоттар

уақтылы және жеткілікті қаржыландыруды қамтамасыз ету үшін тұрақты толықтырылып тұруы тиіс. Қаражатты алуға барлық өтінімдерді Елдік Жобалық Офис (ЕЖО) бақылауы және Атқарушы агенттік (АА) бекітуі тиіс. Уәкілетті коммерциялық банк АА мен ЕЖО үшін желі бойынша ай сайын үзінді көшірмені қамтамасыз етуі тиіс, олар үзінді көшірменің және басқа да растайтын құжаттардың негізінде қаражатты өтеуге өтінім береді.

А1 сызбасы: Жоба шеңберіндегі қаражаттың қозғалысы

________________ $119,000 ________________
Азия Даму Банкі	__________	Халықаралық
________________		консультанттар
	________________
$ 1 , 8 8 1 , 0 0 0
$ 2 8 6 , 0 0 0 |
________________ __________________ $427,200 ___________
А компоненті | |Елдік Жобалық Офис | |D компоненті|
Тұз және ұн | |пен Үйлестіру және | | Жобаны |
кәсіпорындарының|_______|басқару жөніндегі | | басқару, |
әлеуетін нығайту| | Өңірлік Офис |________| Мониторинг |
________________| |басқаратын ағымдық | |және Бағалау|
|шығыстар жөніндегі | |____________|
| е с е п |
|_____________________|
| |
| | $82,300 ______________
| |______________| Белгісіз |
| | ш ы ғ ы с т а р |
_____________ | |_____________|
В к о м п о н е н т і | |
Ү к і м е т т е р д і ң | $ 2 7 0 , 0 0 0 |
ә л е у е т і н |________________|
н ы ғ а й т у | |
_ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ | |
|
_ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ |
С к о м п о н е н т і | |
Ә л е у м е т т і к | |
ж ұ м ы л д ы р у / | $ 8 1 5 , 5 0 0 |
к е д е й л і к п е н |________________|

к ү р е с |

Грант жөніндегі есепке 2-қосымша

ШЫҒЫСТАР СМЕТАСЫ

A2.1-кесте: Шығыстардың жиынтық сметасы ($)

Салымдар мен шығыстар санаттары	1-компонент	2-компонент (салым)	3-компонент	4-компонент	Барлығы	Пайызбен
1. Құрылыс жұмыстары	0	0	0	0	0	
2. Жабдықтар мен материалдары	21,000	20,000	373,000 шығыс		414,000	8.5
3. Оқу, конференциялар, семинарлар, қоғамдық кампаниялар	175,000	194,000	125,000	55,000	549,000	11.2
4. Консультанттардың қызметтері	5,000	56,000	42,500	199,000	302,500	6.2
5. Жобаны басқару			0	225,000	225,000	4.6
6. Жобаның басқа салымдары	85,000	0	275,000	67,200	427,200	8.8
7. Белгісіз шығыстар					82,300	1.7
ЖКАҚ қаражатынан барлығы	286,000	270,000	815,500	546,200	2,000,000	41.0
Үкіметтердің салымы	0	135,000	100,000	100,000	335,000	6.9
Басқа донорлардың салымы						
Жекеменшік сектор	2,546,000	0	0	0	2,546,000	52.1
Жоба бойынша шығыстардың жиыны	2,832,000	405,000	915,500	646,200	4,881,000	100.0

Ескерту: Жобаны басқару жөніндегі шығыстардың жалпы сомасы оны әрбір компонентке есептеу мүмкін болмағандықтан Компонентте жинақталған

Көзі: Азия даму Банкі мамандарының бағасы

A2.2-кесте: Нақты шығыстар сметасы ($)

Коды Жеткізілімдер мен көрсетілетін қызметтер			Құны	
	бірлік	Бірлік саны	Бір бірлік	Жиыны $
1-компонент. Тұз және ұн кәсіпорындарының әлеуетін нығайту			Барлығы	2,829,000
1.1 Жабдықтар мен шығыс материалдары				
1.1.1 Тұз өнеркәсібіне арналған жабдықтар мен сапаны бақылау жөніндегі шығыс материалдары	Елге	5	3,000	15,000
1.1.2 Ұн өнеркәсібіне арналған жабдықтар мен сапаны бақылау жөніндегі шығыс материалдары	Елге	3	3,000	9,000
1.1.3 Фортификаттауға және премикске арналған жабдық	Елге	5	500,000	2,500,000
1.2 Оқу, конференциялар, семинарлар				
1.2.1 Тұз және ұн өнеркәсібіне арналған өңірлік конференциялар				
Өткізу жөніндегі шығыстар (жалдау, сатып алу және т.б.)	Конферренцияға	2	11,000	22,000
Қатысушылардың іссапар шығыстары	Конференцияға	2	16,500	33,000
1.2.2 Фортификаттау технологиясын оқыту	Семинарға	10	5,000	50,000

1.2.3 Зертхана қызметкерін оқыту	Семинар-ға	10	5,000	50,000
1.2.4 Маркетинг және әкімшілендіру жөніндегі семинарлар	Семинар-ға	5	10,000	50,000
1.3 Консультант-тардың қызметі				
1.3.1 Тұз өнеркәсібі жөніндегі маман				
1.3.2 Ұн өнеркәсібі жөніндегі маман	Адам-ай	5	500	2,500
1.4 Жобаның басқа салымдары	Адам-ай	5	500	2,500
1.4.1 Маркетингтік зерттеу және тұтынушы сұра-нысын зерделеу				
1.4.2 Операциялық зерттеулер (мысалы, төмен-гі сортты ұндарды фортификаттау әдістерін зерделеу)	Бір жолғы төлемдер	5	10,000	50,000
	Бір жолғы төлемдер	4,5	10,000	45,000

кестенің жалғасы

Коды Жеткізілімдер мен көрсетіле-тін қызметтер	ЖКАҚ		Салым		
	сомасы	Сатып алу әдісі	Үкімет	Басқа донор-лар	Жеке меншік сектор
1-компонент . Тұз және ұн кәсіпорында-рының әлеуетін нығайту	286,000		0	0	2,546,000
1.1 Жабдықтар мен шығыс материалдары	12,000				
1.1.1 Тұз өнеркәсі-біне арналған жабдықтар мен сапаны бақылау жөніндегі шығыс материалдары	9,000				3,000

1.1.2 Ұн өнеркәсібіне арналған жабдықтар мен сапаны бақылау жөніндегі шығыс материалдары	0	IS			3,000
1.1.3 Фортификаттауға және премикске арналған жабдық		IS			2,500,000
1.2 Оқу, конференциялар, семинарлар					
1.2.1 Тұз және ұн өнеркәсібіне арналған өңірлік конференциялар		IS			
Өткізу жөніндегі шығыстар (жалдау, сатып алу және т.б.)	22,000				
Қатысушылардың іссапар шығыстары					
1.2.2 Фортификаттау технологиясын оқыту	33,000				
1.2.3 Зертхана қызметкерін оқыту	40,000				
1.2.4 Маркетинг және әкімшілендіру жөніндегі семинарлар	40,000				10,000
1.3 Консультанттардың қызметі	40,000				10,000
1.3.1 Тұз өнеркәсібі жөніндегі маман					
1.3.2 Ұн өнеркәсібі жөніндегі маман					10,000
1.4 Жобаның басқа салымдары	2,500				
1.4.1 Маркетингтік зерттеу және тұтынушы сұранысын зерделеу	2,500				
1.4.2 Операциялық зерттеулер (мысалы, төменгі сортты ұндарды	40,000				

фортификаттау әдістерін зерделеу)	45,000				10,000

Коды Жеткізілімдер мен көрсетілетін қызметтер			Құны	
	бірлік	Бірлік саны	Бір бірлік	Жиыны $
2-компонент . Үкіметтердің әлеуетін нығайту			Барлығы	407,000
2.1 Жабдықтар мен шығыс материалдары				
2.1.1 СЭС пен референс зертханаларға арналған зертханалық жабдық	Елге	4	3,000	12,000
2.1.2 Реактивтер	Елге	5	4,000	20,000
2.1.3 Зертханалық шығыс материалдары	Елге	5	5,000	25,000
2 . 2 Оқу, Конференциялар, Семинарлар				
2.2.1 Кеден қызметіне арналған	Іс-шараға	15(3*5)	5,000	75,000
2.2.2 Заңнаманы жетілдіру жөніндегі семинарлар	Іс-шараға	5	10,000	50,000
2.2.3 СЭС-тің зерт-хана қызметкер-лерін оқыту	Іс-шараға	10 (2*4.5)	5,000	45,000
2.2.4 Сауда рәсімдері жөніндегі өңірлік конференция	Іс-шараға	1	24,000	24,000
2.3 Консультант-тардың қызмет-тері				
2.3.1 Құқықтық мәсе-лелер жөніндегі ұлттық маман	Адам-ай	10(2*5)		6,000
2.3.2 Қазақ тағамтану академиясы	Бір			

2.4 Үкіметке қатысты басқару шығыстары 2.4.1 Үкімет қызметкерлері мен СЭС жалақысы	жолғы төлем Елге	1 5	600 50,000 20,000	50,000 100,000

кестенің жалғасы

Коды Жеткізілімдер мен көрсетілетін қызметтер	ЖКАҚ		Салым		
	сомасы	Сатып алу әдісі	Үкімет	Басқа донор-лар	Жеке меншік сектор
2-компонент . Үкіметтердің әлеуетін нығайту	270,000		135,000	0	0
2.1 Жабдықтар мен шығыс материалдары 2.1.1 СЭС пен референс зертханаларға арналған зертханалық жабдық 2.1.2 Реактивтер 2.1.3 Зертханалық шығыс материалдары **2.2** Оқу, Конференциялар, Семинарлар 2.2.1 Кеден қызметіне арналған 2.2.2 Заңнаманы жетілдіру жөніндегі семинарлар 2.2.3 СЭС-тің зертхана қызметкерлерін оқыту	12,000 8,000 0 75,000 50,000	IS IS DP	10,000 25,000		

2.2.4 Сауда рәсімдері жөніндегі өңірлік	45,000					
2.3 Консультант-тардың қызмет-тері						
2.3.1 Құқықтық мәсе-лелер жөніндегі ұлттық маман	24,000					
2.3.2 Қазақ тағамтану академиясы	40,000					
2.4 Үкіметке қатыс-ты басқару шығыстары	6,000					
2.4.1 Үкімет қызмет-керлері мен СЭС жалақысы	50,000		100,000			

Коды Жеткізілімдер мен көрсетіле-тін қызметтер			Құны	
	бірлік	Бірлік саны	Бір бірлік	Жиыны $
3-компонент. Әлеуметтік жұмылдыру/ кедейлікпен күрес			Барлығы	915,500
3.1 Жабдықтар мен шығыс материалдары			30,000	30,000
3.1.1 Әдеттегі жабдықты пайда-лана алмайтын диірмендер үшін фортификаттауға арналған жабдық		4	2,000	8,000
3.1.2 Фортификанттың асхана пакеты	Елге	4	5,000	20,000
3.1.3 Қауымға және бөлшек сауда иелеріне арнал-ған тасымалда-натын тест-индикаторлар	Елге	4.5	70,000	

3.1.4 Коммуникация-лық материалдар	Елге			315,000
3.2 Оқу, конференциялар, семинарлар	Іс-шараға			
3.2.1 Насихаттау және коммуникация жөніндегі семинарлар	Елге	15(3*5)	5,000	75,000
3.2.2 ТД клипьер және БАҚ-тағы басқа да кампаниялар		5	10,000	50,000
3.3 Консультант-тардың қызмет-тері (мысалы, басқару және мониторинг/ бағалау бойынша)				
3.3.1 Коммуникация жөніндегі жергілікті консультанттар	Адам-ай	75(15*5)	400	30,000
3.3.2 Коммуникация жөніндегі өңір-лік маман (Қазақ тағам-тану академия-сы)	Елге	5	2,500	12,500
3.4 Әлеуметтік жұмылдыру				
3.4.1 ҮЕҰ және үй шаруашылықтары мен әлеуметтік жұмылдыру	Елге	5	50,000	250,000
3.4.2 Кедейлікпен күрес жөніндегі пилоттық іс-шаралар	Бір жолғы төлем	10	2,500	25,000
3.5 Үкіметке қатысты басқару шығыстары				
3.5.1 Орталық және жергілікті билік органдары шенеуніктерінің еңбегіне ақы төлеу	Елге	5	20,000	100,000

кестенің жалғасы

Коды Жеткізілімдер		

мен көрсетіле- тін қызметтер	ЖКАҚ		Салым
	сомасы	Сатып алу әдісі	Үкімет
3-компонент . Әлеуметтік жұмылдыру/ кедейлікпен күрес	815,000		100,000
3.1 Жабдықтар мен шығыс материалдары 3.1.1 Әдеттегі жабдықты пайда-лана алмайтын диірмендер үшін фортификаттауға арналған жабдық 3.1.2 Фортификанттың асхана пакеты 3.1.3 Қауымға және бөлшек сауда иелеріне арнал-ған тасымалда-натын тест-индикаторлар 3.1.4 Коммуникация-лық материалдар **3.2** Оқу, конференциялар, семинарлар 3.2.1 Насихаттау және коммуникация	30,000 8,000 20,000 315,000	I S	

жөніндегі семинарлар			
3.2.2 ТД клипьер және БАҚ-тағы басқа да кампаниялар	75,000 50,000	D P DP	
3.3 Консультант-тардың қызмет-тері (мысалы, басқару және мониторинг/ бағалау бойынша)		LCB	
3.3.1 Коммуникация жөніндегі жергілікті консультанттар	30,000		
3.3.2 Коммуникация жөніндегі өңір-лік маман (Қазақ тағам-тану академия-сы)	12,500		
3.4 Әлеуметтік жұмылдыру			
3.4.1 ҮЕҰ және үй шаруашылықтары мен әлеуметтік жұмылдыру	250,000 25,000		
3.4.2 Кедейлікпен күрес жөніндегі пилоттық іс-шаралар			100,000
3.5 Үкіметке қатысты басқару шығыстары			
3.5.1 Орталық және			

жергілікті билік органдары шенеуніктерінің еңбегіне ақы төлеу			

Коды Жеткізілімдер мен көрсетіле-тін қызметтер			Құны	
	бірлік	Бірлік саны	Бір бірлік	Жиыны $
4-компонент. Жобаны басқару, мониторинг және бағалау			Барлығы	646,200
4.1 Оқу, конференциялар, семинарлар 4.1.1 Орта мерзімдік бағалау жөніндегі семинар 4.1.2 Елдердегі жыл сайынғы бағалау семинарлары **4.2** Консультанттардың қызметтері (мысалы, басқару және мониторинг/бағалау бойынша) 4.2.1 Сыртқы аудит 4.2.2 Жекеменшік секторды дамыту жөніндегі консультант 4.2.3 Тамақтану жөніндегі консультанттар 4.2.4 Сауда рәсімдері мен нормативтік кесімдер	Іс-шараға Бір жолғы төлем Бір жолғы төлем Адам-ай Адам-ай Адам-ай Адам-ай	1 10(2*5) 2 2 2 1	30,000 25,000 40,000 17,000 17,000 17,000	30,000 25,000 80,000 34,000 34,000 17,000

жөніндегі консультант				
4.2.5 Тұзды фортификаттау жөніндегі консультант	Адам-ай	1	17,000	17,000
4.2.6 Ұнды фортификаттау жөніндегі консультант		1	17,000	17,000
4.3 Жобаны басқару және үйлестіру				
4.3.1 Елдік жобалық офис (жобаны үйлестіруші, қаржыны талдаушы, ағымдық шығыстар)	Ай сайын	120 (24*5)	1,500	180,000
4.3.2 Жобалау мерзімі кезінде офисті жалдау	Елге	5	10,000	50,000
4.3.3 Мемлекеттік әкімшілік (мысалы, министрлер, қазынашылар, басқару комитетінің мүшелері)	Елге	5	10,000	50,000
4.3.4 Өңірлік офистің ағымдық шығыстары (үй-жайды жалдауды қоса алғанда)	Ай сайын	25	1,000	25,000
4.3.5 Өңірлік үйлестірушінің бағалау миссиясы	Жыл сайын	2	10,000	20,000
4.4 Жобаның басқа салымдары				
4.4.1 Әсерлерді бағалау	Бір жолғы төлем	10	5,000	50,000
4.4.2 Web-сайтты қолдау	Ай сайын	24	300	7,200
4.4.3 Қорытынды есептерді дайындау	Бір жолғы төлем	1	10,000	10,000

кестенің жалғасы

Коды Жеткізілімдер мен көрсетіле-тін қызметтер	ЖКАҚ		Салым		
	сомасы	Сатып алу әдісі	Үкімет	Басқа донор-лар	Жеке меншік сектор
4-компонент. Жобаны басқару, мониторинг және бағалау	546,200		100,000		0
4.1 Оқу, конферен-циялар, семинарлар 4.1.1 Орта мерзімдік бағалау жөніндегі семинар 4.1.2 Елдердегі жыл сайынғы бағалау семинарлары **4.2** Консультанттар-дың қызметтері (мысалы, басқару және мониторинг / бағалау бойынша) 4.2.1 Сыртқы аудит 4.2.2 Жекеменшік секторды дамыту жөніндегі консультант	30,000 25,000				

4.2.3 Тамақтану жөніндегі консультанттар	80,000			
4.2.4 Сауда рәсімдері мен нормативтік кесімдер жөніндегі консультант	34,000 34,000			
4.2.5 Тұзды фортифи- каттау жөнінде- гі консультант	17,000			
4.2.6 Ұнды фортифи- каттау жөнінде- гі консультант	17,000 17,000			
4.3 Жобаны басқару және үйлестіру				
4.3.1 Елдік жобалық офис (жобаны үйлестіруші , қаржыны талдау- шы, ағымдық шығыстар)	180,000			
4.3.2 Жобалау мерзімі кезінде офисті жалдау			50,000	
4.3.3 Мемлекеттік әкімшілік (мысалы, министрлер, қазынашылар, басқару комите-	25,000 20,000		50,000	

тінің мүшелері) 4.3.4 Өңірлік офистің ағымдық шығыстары (үй-жайды жалдауды қоса алғанда) 4.3.5 Өңірлік үйлес-тірушінің баға-лау миссиясы **4.4** Жобаның басқа салымдары 4.4.1 Әсерлерді бағалау 4.4.2 Web-сайтты қолдау 4.4.3 Қорытынды есеп-терді дайындау	50,000 7,200 10,000				

Коды Жеткізілімдер мен көрсетіле-тін қызметтер			Құны	
	бірлік	Бірлік саны	Бір бірлік	Жиыны $
1-4 компоненттері бойынша барлығы =			Барлығы	4,797,700
Белгісіз шығыстар				
			ЖИЫНЫ	
Қосымша шығындар				
Өңірлік үйлестіруші, қаржыны талдаушы, әкімшілік ассистент ҮБӨО ағымдық шығыстары	Ай сайын Ай сайын	25 25	3,200 800 ЖИЫНЫ	80,000 20,000 100,000

кестенің жалғасы

Коды Жеткізілімдер мен көрсетіле-тін қызметтер	ЖКАҚ		Салым		
	сомасы	Сатып алу әдісі	Үкімет	Басқа до-нор-лар	Жеке меншік сектор
1-4 компоненттері бойынша барлығы =	1,917,700		335,000		2,546,000
Белгісіз шығыстар	82,300				
	2,000,000		335,000		2,546,000
Қосымша шығындар					
Өңірлік үйлестіруші, қаржыны талдаушы, әкімшілік ассистент ҮБӨО ағымдық шығыстары					

ҚТА = Қазақ тағамтану академиясы, ҮБӨО = Үйлестіру және басқару жөніндегі Өңірлік офис, СЭС = санитарлық-эпидемиологиялық қызмет.

Грант жөніндегі есепке 3-қосымша

ҰЙЫМДАСТЫРУ РӘСІМДЕРІ

1. Жоба 2004 жылғы қыркүйекте ашылып, 2006 жылғы тамызда аяқталады деп күтіледі. Атқарушы Агенттік (АА) Денсаулық сақтау министрлігі болып табылады. Әр АА елдік жобалық үйлестірушімен, қаржы талдаушысы және әкімшілік көмекші болып жинақталып, Ендік Жобалық Офис (ЕЖО) түрінде қолдау алады. АА тұтастай алғанда мыналарды:

(i) басқа министрліктер мен тұз кәсіпорындарының және азаматтық қоғамның (үкіметтік емес ұйымдар (ҮЕҰ) мен қауымдық топтар) үйлесуін;

(ii) елдік инвестициялық жоспарларды, 6 айлық жоспарларды және;

(iii) АДБ талаптарына сатып алу рәсімдерінің сәйкестігін қамтамасыз етуді қоса алғанда Жобаның жүзеге асырылуына жауапты болады.

2. ЕЖО мыналарды:

(i) жобаны нақты жоспарлауды;

(ii) сатып алу мен келісім-шарттарды әкімшілендіруді;

(iii) консультанттарды жалдау жөніндегі АДБ-ның рәсімдеріне сәйкес жергілікті консультанттарды (және қажет болған жағдайда басқа да қатысушы елдердің өңірлік консультанттарын) жалдау және жұмысын бақылауды;

(iv) қаражатты жұмсау жоспарларын дайындауды;

(v) ағымдық шығыстардың қаражатын Есепшоттан алу жөнінде өтінімдерді дайындауды;

(vi) қаражатты жұмсауды және қаражатты алу туралы өтінімдерді уақтылы беруді; және

(vii) жобаның жүзеге асырылуы жөніндегі тоқсан сайын есептерді дайындауды қоса алғанда Жоба бойынша іс-шаралардың күнделікті орындалуы мен басқарылуына жауапты болады.

3. Үйлестіру және басқару жөніндегі өңірлік офис (ҮБӨО) Қазақстанда Алматыда құрылатын болады. ҮБӨО өңірлік үйлестіруші, қаржы маманы және әкімшілік көмекші болады, оларды жалдау және ақы төлеуді Жобаның шеңберінде АДБ жүргізетін болады. ҮБӨО жобаны жүзеге асыру жөніндегі орталық орган болып табылады және жоспарлауды, есептілікті, іске асырылу процесінің мониторингін, халықаралық сатып алу мен өңірлік конференцияларды үйлестіретін болады. Алайда ҮБӨО АА жауапкершілігіндегі қаражатты алуға қол қоймайды.

4. Әрбір ЕЖО АА министр немесе министрдің орынбасары немесе мейлінше жоғары тұрған, барынша бірнеше саланы басқаруға ыңғайлы мемлекеттік шенеунік басқаратын Басқару Комитетін (БК) құру туралы шаралар қабылдайды. Басқару Комитетіне АА өкілдері, парламентарийлер, тұз бен ұн кәсіпорындарының, ғылыми қоғамдастықтың, ҮЕҰ өкілдері және басқалар болуы тиіс. БК-ның құрамын Үкімет бекітуі тиіс. Басқару комитеті жоспарлы жұмыстың мониторингін, қаражатты бөлуді және Жобаны іске асыруға ықпал етуді жүзеге асыратын болады. АА жобаны бақылау және іске асыру жөніндегі рәсімдерді жеңілдету үшін жұмыс тобын құруы мүмкін.

5. БҰҰ Балалар Қоры (ЮНИСЕФ) микроэлемент жеткіліксіздігімен күрес жөніндегі серіктес ұйым болады. Әр елдегі жобалау тобы мен ЮНИСЕФ коммуникация және басқа да іс-шаралар жөніндегі жоспарларды бірге әзірлейді және әсіресе, ақпарат, оқыту мен коммуникация салаларында Қазақ Тағамтану академиясы Жобаның техникалық консультанты ретінде жұмыс істейді. Академия тамақтану және консультациялық мониторинг мәртебесін бағалауда және Жобаны бағалауда өңірлік басшылықты қамтамасыз етеді. Академия сондай-ақ қатысушы елдердегі зерттеу зертханаларының әлеуетін дамытатын болады.

6. Жергілікті консультанттарға қажеттілікте ел мен елдің айырмашылығы болады. ЕЖО АДБ-не консультант жалдауды ұсына алады. АДБ консультанттарға арналған құзыреттілік пен міндеттерді бекіткеннен кейін АА консультанттарды пайдалану жөніндегі АДБ Басшылығына немесе АДБ-ға ыңғайлы өзге де рәсімдерге сәйкес жергілікті консультанттарды іріктеуге кіріседі. АДБ әртүрлі техникалық мәселелер бойынша елдерге көмек көрсету үшін халықаралық консультанттар тобын тартады. Бағалау бойынша халықаралық консультанттардан бір айға жеті адам қажет болады. Мынадай халықаралық консультанттарды жалдау ұсынылады:

(i) Жекеменшік сектор мәселесі жөніндегі консультант (2 адам-ай) тұз және ұн

кәсіпорындары өкілдерін бизнес-жоспар жасау, маркетинг және қаржы менеджменті мәселелері бойынша көмек көрсетеді және оқытады.

(ii) Тамақтану жөніндегі кеңесші (2 адам-ай) қатысушы елдерге тамақтану саясаты, микроэлемент жеткіліксіздігі және онымен күрестің әртүрлі шаралары және азық-түлікті бақылау мәселелері бойынша көмектеседі.

(iii) Ұнды фортификаттау жөніндегі маман (1 адам-ай) ұнды фортификаттауға байланысты техникалық мәселелер бойынша ұн кәсіпорындарына кеңес береді.

(iv) Ұнды фортификаттау жөніндегі маман (1 адам-ай) йодталған тұзға байланысты техникалық мәселелер бойынша тұз кәсіпорындарына кеңес береді.

(v) Сауда рәсімдері және нормативтік кесімдер жөніндегі маман (1 адам-ай) фортификаттау, қатысушы елдер арасындағы тұз бен ұн саудасының мәртебесі жөніндегі нормативтік кесімдерді қарайды және фортификатталған тұз бен ұнның бұл елдерде қол жетімділігін арттыру мақсатымен рәсімдерге толықтыруларды ұсынады.

7. ҮЕҰ, әйелдер ұйымдары, тұтынушылар топтары немесе өзге де қауымдық ұйымдар АДБ үшін ыңғайлы тәсілмен іріктелетін болады және АА мен АДБ арасында келісілген жұмыс жоспарларының негізіндегі жобалар бойынша іс-шараларға тартылады.

Грант жөніндегі есепке 3-қосымша

Органиграмма

```
                         _______________           _______________
                         |Азия Даму Банкі|_________|Қазақ Тағамтану|
                         |_______________|         |  академиясы   |
                               |                   |_______________|
                                                           |
                                              _________________
                                         |   Үйлестіру және    |
                                             |басқару жөніндегі|
                                         |   Өңірлік Офис      |
                                             |_________________|
                                                       |
                                                       |
                 __________________________|_______________________
      |               |               |              |              |
 _________      _____________    ___________    ___________    _________
|Қазақстан|  |     Қырғыз    |  | Монғолия |  |Тәжікстан |  |Өзбекстан|
|_________|    |Республикасы|   |__________|   |__________|   |_________|
                     |                          | _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ |
                                                     |
____________________________________________________
```

| | |

______________   ____   _________________   ____   ________________
Елдік Офистер| |Денсаулық сақтау| |АДБ резиденттік|
ЮНИСЕФ | | министрліктері | | миссиялары |
______________|____|_________________|____|________________|
|
|

____
| Ведомствоаралық |
|Басқару комитеттері|
|____________________|
|
|

____
|Жобаны үйлестіру|
| жөніндегі |
| Елдік Офис |
|__________________|
|
|

____
| | | |

____________   _______________   _________________   ________
Өндірістер,| |Үкіметтік емес| |Жергілікті билік| |Қауымдар|
диірмендер | | ұйымдар | | органдары | | |
___________| |_______________| |_________________| |________|

Қазақстан Республикасының Үкіметі
мен Азия Даму Банкі арасындағы
"Тағам өнімдерін тұрақты
фортификациялау" жобасын іске асыру
үшін грант беру туралы Келісім-хатқа
2-қосымша

ТӨЛЕМДЕР ЖӘНЕ ӨЗГЕ ДЕ РӘСІМДЕР

Төлемдерге өтінімдер бойынша өкілеттіктер беру

1. Егер ҚР Денсаулық сақтау министрлігі (АА немесе ДСМ) ЕИЖ, Елдік Жобалық Офис (ЕЖО) бекіткен арнайы белгіленген ЖКАҚ қаражатының кейбір сомасын алғысы келсе, Үйлестіру және Басқару жөніндегі Өңірлік Офиске (ҮБӨО) АДБ талаптарына,

ондағы өтініштер мен келісімдерге сәйкес келетін нысан бойынша өтінім жолдауы керек. ҮБӨО аталған өтінімді қарайды және өтінімнің талаптарға сәйкестігін растап төлем жүргізу үшін АДБ-ға жібереді. ЖКАҚ қаражаты Үкімет ашқан аванс шотына немесе Үкімет пен АДБ айқындаған өзге алушыға жіберіледі.

2. Төлемге ұсынылатын барлық өтінімдерге уәкілетті тұлғалар қол қоюы тиіс. Үкімет АДБ-ға өтінімге қол қоюға құқығы бар адамның немесе адамдардың өкілеттігін растауды және осы адамдардың әрқайсысының сәйкесетін қол қою үлгілерін береді.

3. АА мен ЕЖО АДБ-ның талаптарына сәйкес төлемге өтінімді қолдауға, аталған өтінім АДБ-ға жіберілгеніне немесе жіберілетініне және АДБ-ның өтінімде көрсетілген төлемдерге рұқсатының бар-жоғына қарамастан, аталған құжаттар мен басқа растауларды қарау және бекіту үшін ҮБӨО-ға береді.

Аванс шоты:

4. Егер АДБ өзгеше көздемесе, Үкімет осы Келісім-Хатқа қол қойғаннан кейін дереу АДБ үшін қолайлы банкі аванс шотын ашуы тиіс. Аванс шоты "Қарыз төлемдері жөніндегі басшылыққа" (2001 жылғы қаңтар, кейін енгізілген толықтыруларымен), осы 2-Қосымшаның ережелеріне және Үкімет пен АДБ арасында келісілген нақты жазылған рәсімдерге сәйкес ашылуы, басқарылуы, орындалуы және жабылуы тиіс. Аванс шотына салынатын бастапқы жарна Үкімет пен АДБ арасында келісілетін болады және ЖКАҚ Жобасы бойынша бастапқы шығыстарды (осы 2-Қосымшаның 6-параграфында жазылған), алайда ешбір жағдайда да 50 000 АҚШ долларына бағамдалған сомадан аспайтын сомамен жабу үшін жеткілікті болуы тиіс.

5. Осы 2-Қосымшаның 7-параграфында жазылғандай, "Қарыз төлемдері жөніндегі басшылыққа" (2001 жылғы қаңтар, кейін енгізілген толықтыруларымен), осы 2-Қосымшаның ережелеріне және Үкімет пен АДБ арасында келісілген нақты жазылған рәсімдерге сәйкес шығындар жөніндегі есеп келтірілген қолайлы шығындардың орнын толтыру үшін және аванс шотына аударылған аванс сомаларын өтеу үшін пайдаланылуы мүмкін. ШЕ-шығыс есебі рәсім бойынша орны толтырылуы немесе өтелуі тиіс жеке төлемдердің ешқайсысы 5 000 АҚШ долларына бағамдалатын сомадан аспауы тиіс.

Төлемдердің шарттары

6. ДСМ-ның бастапқы төлемі мынадай мақсаттарда пайдаланылуы тиіс:

(a) ЖКАҚ Жобасы жөніндегі үйлестірушіні жалдау;

(b) Ахуалды талдау бойынша кеңестер, арнайы зерттеулер ұйымдастыру;

елдік ұсыныстар/жұмыс жоспарларын дайындау;

(c) алдын ала АДБ-мен келісілген өзге де шығыстар.

7. Бастапқы төлем аванс шотына түскеннен кейін ЖКАҚ қаражатынан төлеу жөніндегі келесі ешқандай өтінімдерді ЕЖО АДБ-ға берілгенге дейін және ол бекіткенге дейін ЕИЖ-ге беру мүмкін емес.

Есептілік

8. Әрбір ЕЖО АДБ-ның талаптарына сәйкес нысан және мазмұн бойынша ЖКАҚ Жобасының нақты прогресін және ЖКАҚ Жобасы бойынша тоқсандық шығындарын сипаттайтын тоқсан сайын есептер дайындауы тиіс. Тоқсан сайынғы есептер есепті тоқсаннан кейінгі айдың 15 жұлдызына дейін ҮБӨО-ға беріледі. ҮБӨО барлық ЕЖО-ның есептерін жинайды және жиынтық есепті есепті тоқсаннан кейінгі айдың 30 жұлдызына дейін АДБ-ға береді. АДБ ҮБӨО-дан соңғы тоқсандық есепті алмаған жағдайда аванс шотын толықтырмауға құқылы.

Есепшоттар. Есепке алу

9. Осы Келісім-Хаттың ережелері аздаған өзгерістерімен ЖКАҚ көмегін алатын барлық мекемелер-бенефициарлар үшін қолданылады. Тиісті АА-лар ЖКАҚ-тың кез келген қаражатын алғанға дейін ЖКАҚ көмегін алатын барлық мекемелер-бенефициарлардың дайындығын жазбаша растауды қамтамасыз етуі, осы Келісім-Хаттың ережелерін, жекелеген есепшоттар мен есептерді жүргізу жөніндегі және АДБ-ға есепке алу жазбаларын, есепшоттар мен жобалық үй-жайларды, сондай-ақ АДБ көздеген кез келген өзге де жағдайларды тексеруге мүмкіндік беретін шектеусіз міндеттемелерді орындауы тиіс. АДБ-ның ЖКАҚ Жобасы есептерінің аудитіне қойылған талаптары Келісім-Хаттың 11-параграфында жазылған. Келісім-Хаттың 11-параграфының ережелері бұзылған жағдайда АДБ жаңа келісім-шарттар мен төлемдерді бекітуді тоқтата тұруға құқығын сақтайды.

Қазақстан Республикасының Үкіметі
мен Азия Даму Банкі арасындағы
"Тағам өнімдерін тұрақты
фортификациялау" жобасын іске асыру
үшін грант беру туралы Келісім-хатқа
3-қосымша

АЙРЫҚША ЕРЕЖЕЛЕР

1. Грант есебінен көмек алу шарттарына сәйкес келетін жекеменшік өндірістік компаниялар жобаның мақсаттарына берілгендігін көрсетуі, сондай-ақ АДБ мен Үкімет келіскен іріктеу критерийлеріне сәйкес келуі және АА-мен Келісімге қол қоюы тиіс.

2. Әрбір Қатысушы-ел жалпыға бірдей тұзды йодтауға және ұнды фортификаттауға ықпал ету үшін қадағалауды, нормативтік реттеуді, кедендік және сауда реформаларын жетілдіру үшін ЖКАҚ Гранты қаражатының бөлігін пайдалана алады. Әрбір Қатысушы-ел ЖКАҚ Грантының шеңберінде өзінің берілгендігін былайша растауы тиіс:

(а) адамның денсаулығына қауіп-қатерсіз немесе зиянсыз әкімшілік және ұлттық шекаралар арқылы дұрыс фортификатталған, қауіпсіз азық-түлік тауарларының

қозғалысын қамтамасыз ететін барабар сауда және кеден реформалары;

(b) кедейлерді кемсітуді туғызатын фортификатталған тұз бен ұнға негізсіз бағаларды болдырмау үшін тиісті қаржы/салық министрліктері тарапынан бақылау;

(c) ЖКАҚ Гранты аяқталысымен барабар мазмұн және тұз бен ұн үшін фортификанттардың мазмұнын тиісінше таңбалауды қамтитын дұрыс нормаларды қабылдау, азық-түлікті лицензиялау және азық-түліктің сапасы мен жұртшылықтың денсаулығын қорғайтын және әділ сауда практикасын көтермелеу; және

(d) өндірушілер де, тұтынушылар да әділдік пен заңға транспарентті бағыну ұстанымдарымен жеңіп шығатын және жекелеген кәсіпкерлердің мүдделерін қорғау мақсатында әдейі араласпаған кездегі тағам өнімдерін өндіру, рыноктар мен тұтынушылық практика үшін үй-жайларды инспекциялауға арналған рәсімдерді белгілеу.

3. Қатысушы-ел (a) азық-түлік өнімдерін фортификаттауға арналған фортификанттар мен жабдықтарға баждарды алып тастайды және (b) жеке сектормен ұн мен тұзды фортификаттауды ынталандыруға арналған басқа да шараларды қабылдайды, мысалы, фортификатталған тағам өнімдеріне, сондай-ақ тұз бен ұнға да қосылған құн салықтарын алып тастайды.

4. Қатысушы-ел Гранттың қолданылу мерзімі ішінде де, ол аяқталысымен де зертханаларға және онымен байланысты басқа да ведомстволарға қажетті қаржылай және институционалдық қолдау көрсету арқылы Грант шеңберінде енгізілген сапаны бақылау және қамтамасыз ету жүйесін қолдайтын болады.

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК